

Polem.

4267

RMK D 1267
Alleg. A Z. Hinc.
1777
IGAZ
HITRE

VEZÉRLŐ
KÖNYVECSKE,
JESUITA

Pater Kis Imre ál-
tal.

Nagy - Szombatban
Anno 1681.

Az Academiai Bötűkkel
Srnensky Mátyás által.

4267

Tekéntetes, és jó-bírral tündöklő
KIRALYI NAGY-SZOMBAT
VAROSANAK;

Kegyelem az egygyeségnek Istenétől

Isten ő Szent Főlsége, eszt a' véghe-
tetlen csudálko-
zásra méltó Vil-
got, nagy bölcsen terempt-
vén; abban olly szép rendet
is szabot; hogy mind Lelk-
s-mind Testi dolgokra né-
zendő szükséges állapotok
jól folynának, és ékeessen, ha-
sznossan kormányoztatn-

nak

Arra nézve, mind az
Egy-házi, s mind a' Világi
Politiában Birákat rendelt;
kik ő Szent Istenségének ki-
adot törvényén, az Embe-
reket, mint valami finór, és
mérték mellet jártatnák.
Még KIRALYOK választá-
sa nem vala; vagy Fő-Papok,
vagy Prophéták által vezé-
relte az O-Testamentom-bé-
li Népet mindenekben; il-
lyen szókkal jelentvén aszt:
*Menny a' Lévi nemből való Pa-
pokhoz, és a' Birához, ki azon i-
dőben léend: és kérdészedgyél
tőlök, kik meg-jelentik neked az
ittelenek igazságát. Es cseleked-*

A 2

meg

meg valamit mondanak, a' kik
gondviselők a' helyen, melyet az
Ur választ, és meg-tanítanak téged
az ő törvénye-szerént, és kö-
vesd az ő iteleket. Moyses ö-
tödik könyvének tizen-hetedik ré-
sziben. Még pedig nagy fenjéték
alat adá ki ő Szent Főlsége eszt a
módot, mondván ugyan ott: A' ki
védig kevélykedik, nem akarván
engedni a' Papparancsolattyának,
ki azon időben szolgál a' te Urad-
nak Istenednek, és a' biro végezé-
sének; meg-hallyon az az ember,
és vedel a' gonoszt Isráelből.

Ugyan-is, ha a' nyugha-
tatlan, és haború elméjű em-
bernek, zabolátlansága bi-

zonyos

zonyos jó-formában csinált
mértékhez nem köttetnék;
az egész világnak szép har-
moniáját, és a' csendes élet-
nek nyugodalmát, merő Po-
kollá tenné. Az Uly-Testa-
mentomban-is, édes üdvö-
zitőnk, maga keserves kin-
nyával és halálával föl-épít-
tetet Országát, avagy Eccle-
siáját, a' szép lelki eggyeség-
ben, meg-akarván tartanyi;
annak modgyát szent Igéjé-
vel ki-atta Sz. Pál által. Kér-
lek pedig titeket atyám fiai, a' mi
Urunk Jესus Christusnak nevéért,
hogy azon edgyet mondgyátok min-
nyájan, és ne legyenek ti köztetek

Szakadáfok - 1. Cor 1. Mert hiszem. Egy az Ur, egy a' Hit, egy a' Kereszttség. Ephes: 4. Es ha meg nem egygyezhettek valami hit-béli kérdésekben. Mond-meg az Anyaszent-egyháznak; ha ki pedig az Anyaszent-egyházát nem halgattya; legyen néked mint a' pogány, és a' publikánus Matth. 18. Attúl pedig semmi-képpen ne tartsatok, hogy hamis Sententiát mongyon, mert. Igazság oszlopa, és ös támasza. 1. Timot. 3. Es a' végre hogy jól vezérelteffenek a' kivek ebben az én Ecclesiámban mindenkor. *Pásztorokat, és Do-*

ctoro-

ctorokat rendeltem, hogy a' hamis tudománynak szelétül óltalmaztassanak. E-phas. 4.

Mivelhogy azért En-is, egy igaz Tag, sméltatlan Tanító vagyok, a' Christus Ecclesiájában; mindenkor azó igyekeztem, hogy azt, egygyűgyű oktatásommal épícsém s gyarapícsám. és noha harmincz három esztendeje már, hogy kedves hazámbol, Nemes szabad királyi Nagy-Szombat Városából Szent Szerzetembe mentem, és fok alkalmatosságokkal, Isten Kegyelmeivel, számos tévelygő lel-

keknek, üdvösségekre szolgáltam; de ugyan mind eddig nem vala módomban, hogy Hazámhoz való belső szeretetemnek indulattya által is vállaltatván, tehetségem szerint szolgálhattam volna.

Hanem imé most úgy hozván az üdönek forgása. Ezen, lelki haszonra való munkámat, nagy készséggel, Te néked mutatom-bé édes Hazám, nevezetes **NAGY - SZOMBAT - VÁROSA.** Adgya Isten, hogy a' mint a' szép igazság fénlik benned, az Ország, és Város törvényének

igaz

igaz színóra mellett, illy igazság szerető Tiszteletes Nemzetes Fő-Bíró alatt, kit-is az igaz Vér En hozzám közelítet; ugy a' lelki szép egygyeség-is tündököllyék Városunkban.

Hogy a' Pogányokból Papista Vallásunkra Istentől vezéreltetet régi Magyarok nyomdokát követvén; láthassuk azon Vallásunkat ép s jo-illatu Virágámba, és minnyájan Sz. Pál tanácsán járván: *egyenlő szívűek egy szájjal tiszteljük az Istent, és a' mi Urunk Jესus Christusunk atyát. Rom. 4.*

Nemes Szabad Királyi Nagy Szombat Városának.

Fia és kész szolgája Lelkitanítója Pater Kífs Imre.

A s

A ké-

A' Kegyes Olvasóhoz.

Zen kicsiny munkámra, más ősz-
tőnöm nem vólt,
az egy igaz Kő-
rőszvény indulatból szármo-
zot, Hazámbéli felebarátim-
hoz való Szereteten-kivül ;
hogy a' minémű módot el-
szoktam vala követni, Or-
szágunk nevezetes helyein,
a' Lutheránusok és Calvinis-
ták tudósi és tudatlani-kő-
zöt való tarsalkodásomban,
fokoknak üdvösséges utra-
való vezérlésével ; azon mó-
dom

dom ez könyvecském-
bén, leheffen lelki világo-
ságnak mutato Fáklyája
Nagy-Szombat Városában-
is.

Valamint föl-tettem itt a'
könyvecskében, a' Papista,
Lutheránus, és Calvinista
beszélgetését ; éppen olly
formát követtem ell. Mely-
ből a' meg-mozdúlhatatlan
Igazságunkat látván fokban
az ellenkező atyafiak-közül,
nagy buzgósággal, és álha-
tatossan, meg győzhetetlen
kősziklánkhoz, keresztény
Római Anyaszét-egyházuk-
hoz kapcsolták magokat.

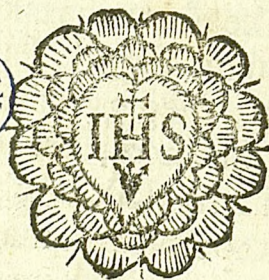
A 6

A'

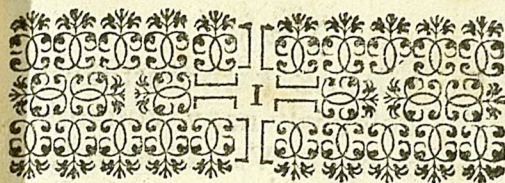

A' melly Ecclesiánkon kívül való felebaratom olvasfa; kérem csendes elmével, és lelkét üdvözitenyi iggye kező akarattal vigyázva több-
főz-is meg-fontollya.

Ugy tudom, használni fog a' többi-közöt Vallásunkon való hiveknek-is és kisedeknek.

Az I-

AZ IGAZ CATHOLICA Római Anyaszentegyházat, így találhatni föl leg általab móddal.

I.

Gy láttyuk, hogy a' Keresztények közöt, akár minémű okokból Származtanak legyen-is; de fok galibas, veszedelmes, és gyűlölséges viszfzavonyások s versengések támattnak a' Szent-Irásnak értelméről, és a' Hit dolgáról. Ugy annyira, hogy a' ki igaz és üdvösleges magyarázattára nem talál az Isten törvényének; örökké pörít el-

A 7

vesz-

)(2)(

veszti lelkének kárhozattyával. Melly dolognak nagy vóltárol, minden Papista Vallásunkon kívül való ember, el akarván kerülnyi a' ki-beszélhetetlen örök-ké-való kinoknak (irtozás a' ki-gondolattya-is) nagy súllyát s keserves jaigatását így okoskodhatik, igen serényen pedig.

A. CATHOLICA ECCLESIA
án kívül való Így okoskodik.

II.

MEg tanultam ugyan a' Szent-Irásból, mellyet Bibliának neveznek, Isten könyvének, Isten törvényének; hogy valaki aszt hiszi, és követi, a' mi abban vagyon írva, az Isten akarattya lévén ott, üdvö-

)(3)(

üdvözül, el nem kárhozik. Csak hogy én magam elégtelen vagyok arra; Elsőben, hogy meg tudhassam, ha ez a' kezünkben forgó Biblia, igaz Bibliaé? nem vesztegetteé aszt meg valaki? ugyan azok a' Prophéták, Apostolok, Evangelisták, Patriarkák irták-é? kiknek neveket ot olvasom. Másodszor, ha én igazán értemé abban a' Bibliában föl tett igéket, szókat? Harmadszor, a' melly homályos szók abbá találatnak, azoknak meg-világosítását kitől kellelsék meg értenem, hogy meg ne csal-lyon?

III.

Mert látom, hogy egyik-is mongya, másik-is, hogy ő nála az igaz Biblia; ő tudgya azt igazán magyarázni; ő nála találnyi annak tiszta s valóságos értelmét. Esigy minden Tévelygő, a' Keresztény szép nevezetnek árnyéka alatt a' Szent-Irásnak ékes dicsőretivel öltözteti Vallását.

A' LUTHERANUSOK ES KALVINISTÁK így mutatták magok Vallásuk szerint a' Szent-Irást Világosnak, és annak igaz magyarázatját náluk lenni.

IV.

A Lutheranus mőgya, hogy ő igazán megmutattya a' Bibliából, mit s miképpen

pen kel értenem és hinnem valami az üdvösségre szükséges; ihon föl nyitom a' Bibliát, lássad melly világos; abban semmi homály nincsen; maga fényességével kimutattya mivoltát. Imé a' mitudos Doctorunk-is Luttor Márton úgy bizonyította. *Scripturam esse ipsam per se facillimam apertissimam sui ipsius interpretem, omnium omnia probantem judicantem, & illuminantem &c. clariorem omnium Patrum commentarijs. In Praefatione Articulorum. Es libro de Servo arbitrio. De tota Scriptura dico, nullam ejus partem volo obscuram dici.* Az egész Szent írás semmi részében nem homályos, magában igen könyű.

EZekhez képest, így tanít minden keresztényt Lutor Márton Tom. 5. Lat. Vitt. 1554. per Lust. in 2 Petr. 1. f. 491. *Propheta scimus omnes, quia totam Scripturam intelligimus.* Minnyájan Prophéták vagyunk, mert az egész Szent-Irást által értyük. A' több Lutheranus Doctörök-is úgy Vallyák, a' mint Confessio Augustana, Liber Concordiæ meg mutattya. Esigy, mindent affecurálnak a' Lutheránusok, hogy ők tudgyák igaz értelmét a' Szent Írásnak meg-mutatnyi a' világos Bibliából, és ő nálók vagyon az igaz Biblia.

HA a' Calvinistáktól kérdészedem, ők-is úgy felelnek. Imé nézzed a' Bibliánkbol-is ki tetczik, hogy igen világos, az értelme könnyű. A' Doctörök-is úgy tanittyák. Calvinus Janos L. 1. c. 7. n. 2. *Non obscuriorem veritatis sue sensum ultrò Scriptura præ se fert, quam coloris sui, res alba & nigra; saporis suaves & amara.* A' Szent-Írás nem homályosban hozza magával az ő igazságának értelmét, mint valami feir, és fekete, édes és keserű az ő színét és izit. Molinæus Doctörünk-is In Novit. Papis. L. 1. c. 21. c. 22. c. 52. azt írja; Oly világos szókkal meg-vagyon minden a' Szent-Írásban. *Ut interpretatione non egeant,*

geant, hogy ne kőlyön hozzájuk
femmi feyteget-is, és magyará-
zát.

VII.

Confessio Helvetikánk - is
nem külömböz c. i. Es
ebben a' Szent-Irásban, az
Christus Anyaszentegy-házának tel-
lyessen meg vannak írva, valamel-
lyek tartoznak mind az időzítő bi-
tre, mind az Istennél való kedves é-
letnek igazán rendelésére. Side-
rius Janosunk Catechismusa-is
igy szól: *Megvanak-e mindenek irat-
tatván a' Szent-Irásban? Valamel-
lyek az mi üdvösségünkre szükségesek
vóltanak, mindenek elégséges képpen
meg irattattanak. Nem szükség aszt
semmi emberi találmányokkal töldoz-*

nyi föld-

nyi földdoznyi. A' több Calvinis-
ták-is úgy hiszik; és mindent as-
sekurálnak, hogy ő nálók vagy on
az igaz Biblia; és annak valósá-
gos értelmét ők mutatták meg
a' Bibliából.

A' CATHOLICA ECCLESIA
án kívül való lélek nem nyukzik meg
azon, hogy a' Lutheranusoknak, és Cal-
vinistáknak Bibliájok volna, és az-
nak igaz értelme-is nálók vol-
na, sőt a' Szent-Irás
sem világos.

VIII.

Ally elő márte, üdvösséged-
nek igaz Uttyát kereső
keresztény lélek, és így
okoskodgyál. Ha olly Világos,
és minden homály nélkül való a'
Szent írás nálatok Ti Lutherá-
nusok,

usok, és az igaz Biblia-is nálatok vagyon; miért nem látták hát meg a' Cálvinisták abban, hogy a' Vég Vacsorában (a' mint ti vallyátok) a' Christus valóságos testével, melly a' Kereszt-fán mi érettünk adatot, a' kenyér is edgyűt vagyon? És miért nem ismerik a' Cálvinisták a' ti Bibliátokat igaz Bibliának lennyi?

IX.

HAsonló képpen, ha olly fényes a' ti Szent-Irástok Cálvinisták, mint a' Napfény, és minden üdvösségre való szükséges dolog tellyessen, éppen meg vagyon abban irva, miért nem látták a' Lutheránusok abban, hogy a' Vég-Vacsorában nincs a' Christus valóságos teste jelen,

jelen, a' mint hitetek ágozattya tartya, hanem csak csupa kenyér?

X.

HA olly tellyessen meg vagyon irva a' ti igaz Bibliátokban Lutheránusok, valami szükséges az üdvösségre; miért hogy nem ütközik a' szemekben a' Cálvinistáknak, hogy három Sacramentó vagyó, vagy csak egy, a' mint Ti vallyátok, és Luttor Márton nézi a' Bibliából. *Tria mihi Sacramenta ponenda pro tempore, Baptismus, Penitentia, Paxis. quamquam, si usū Scriptura loqui velim, non nisi unum Sacramentum habeam.* Az Augustai Confessiotok-is, Liber Concordiæ f. 178. edit. Lips. anno 1580. *Verè igitur sunt Sacramenta, Baptis-*

(12)

mus, Cena Domini, Absolutio, quod est Sacramentum poenitentiae. Nam hi ritus habent mandatum DEI, & promissionem gratiae.

XI.

Víszont, ha minden tellyes ségeffen, dél-fény világozással vagy on föl téve a' Ti igaz Bibliátokban Cálvinisták, valami az üdvösségre szükseges; miért hogy nem látták abban a' Lutheránusok, hogy csak két Sacramentom vagy on? a' mint Cálvinus János ott nézi, és ti-is úgy hiszitek a' Helvetica Confessiotokkal. *Nallum aliud tertium*, harmadikat nem kelhinnyi. Calvin. L. 4.c. 18.n. 20. *Novi populi Sacramenta sunt, Baptismus, & Cena Dominica.* Helvet. Conf.

(13)

Conf. c. 19. Az Új testamentombéli Sacramentomok, a' keresztség, és az Urnak Vacsorája. A' több Hitelek Agozatirol-is, mellyekben ellenkeztek Lutheránusok, s Cálvinisták magatok között, ezen formában gondolkozzatok.

XII.

Egygyitek sem mutathattya hát meg nékem, melliteknel vagy on az igaz Biblia, és annak tökéletes értelme. Mert imé noha világosnak, elégségesnek, nyilvánóságosnak mongya lennyi az igaz Biblia értelmét mindenitek magánál; deugyan még-is, se egyitek, se másatok nem láttya egymástok Bibliájában: s' hogy láthatnám hát én az igaz valóságot?

B

A' Ca-

A' CATHOLICA ECCLESIA

ánkvöl - való lélek mutattya a' Lutheranusok, és Calvinisták ellen, hogy sok vagyon homályos a' Bibliában.

XIII.

AZonban imé olvasom a' Bibliátokban, hogy meg-értésre sok nehéz dolgok vannak abban Sz. Péter 2. Pet. 3. aszt írja Sz. Pál levelei felől: *hogy némellyeket nehéz meg-értetni, mellyeket a' tudatlanok meg-hamissítanak, mint egyéb irásokat-is a' magok veszedelmére.* Sz. Péter pedig olyan dolgokról szól, mellyek az üdvösségre szükségesek voltak. Asztis olvasom Actor. 8. hogy a' Szerecseny Országi Királyné szolgája, Jerusalemből jüvén, és szekérében ülven s' az Írást olvasván, Christus Urunk halálát meg-nem értette

hette Isaiás Prophétából, a' mint hogy ilyen szókkal meg-vallotta Filepnek: *s' hogy érthetem ha valaki meg-nem magyarázza nekem?* Több homályos igék vannak Bibliátokban.

XIV.

A' Mint hogy im ezek-is, Mon-gya Sz. David: *Nincs a' ki jót cselekedgyék, nincs csak egygy-is.* Pfal. 13. Azon Sz. David ismét. *Mert meg-őriztem az Ur útait, és Istentelenül nem cselekettem.* Pf. 17. Még-is Sz. David: *Szabadics-meg engem az Oroszlány száiból: és az Unicornisok szarvaitól alázatosságomat.* Száma sincsen az ilyen nehéz értelmű igéknek a' Bibliában.

XV.

AZok között sok vagyon olyan, melly valóban szükséges

az üdvösségre; és ha azok értelmét ki nem tanulhatom, s' nem követem, csak bűcsút vegyek Menyország túl. Ollyan vala az is a' mit oda föllyeb mondánk, a' Christus testéről, és a' Sacramentumokról. 8. 9. 10. 11. numerusokban.

A' LUTHERANUS ES CALVINISTA igyekezik meggyőztetni, hogy Világos a' Sz. Írás.

XVI.

DE ihon eszt feleli a' Lutheranus Tanító. Nem látodé a' világos Szent írást a' mi Bibliánkban? Vizgállyátok az Írásokat: Joann. 5. Es Sz. Pál-is. 2. tim. 3. Az Isten ihléséből adatot minden Írás, hasznos a' tanításra, a' meg-feddekre, a' meg-dorgálásra, az igazságban való oktatásra.

tásra. Több efféle helyek-is vannak; mellyekből ki tetczik, hogy a' Szent írásból, üdvösségre nézédő mindé szükséges dolgokat világossá ki-tanulhatnyi. A' Calvinista Tanító-is éppé ollyá formában felelvén, igyekeznék maga Vallására haytanyi.

A' CATHOLIKA ECCLESIA kívül-való még sem láttya, hogy volna Bibliájok és annak igaz értelmé a' Luth: és Calvinistáknak.

XVII.

CSak hogy mind a' kettőnek, ez felelettel szája be-dugódik. Am bár ollyan Igék legyenek-is a' Sz. írástokban; de ugyan még sem tanulhatom azokból meg-melleyiteknél légyé az igaz Biblia,

és a'nak üdvösséges magyarázatya. Mert azon Igék mellet sem láttátok magatok is világossan, egymástok Bibliájában és magyarázatyában, mi legyen szükséges az üdvösségre. Nincs hát egy-egyiteknek nagyobb indító oka, mint másoknak, hogy valamelyeket kövessék.

XVIII.

A' Világi dolgokban-is megkívántatik, hogy egy résznek nagyobb fundamentoma, s'elhitető oka legyen, ha azt akarja, hogy melléje álljon valaki, hogy sem mint a' más résznek vagyon. Mentül inkább a' Lelki állapotokban szükséges az olyan indító igaz ok?

☪ (o) ☪

A' LU-

A' LUTHERANUS ES CALVINISTA, a' belső sugalló lélekhez ragaszkodnak.

XIX.

TOváb még így szólhatok ezen föl tet czilhoz. A' belső lélek mutattya-meg, és tanittya a' Lutheránust, hogy úgy higgye a' Szent írás értelmét, a' mint ő érti; és úgy bizonyos benne, hogy látja a' maga Bibliájában, a' mi szükséges az üdvösségre. A' Calvinista Oktatóis éppen azon felelettel erősíti maga Vallását.

A' CATHOLICA ECCLESIA-n kívül-való lélek meg-mutattya, hogy hamis sugalló belső Lelkek vagyon a' Lutheránusoknak, és Calvinistáknak.

XX.

CSak hogy azon haszontalan-
B 4! ki

ki-fogás-is ellenkezik a' Ti Bibliá-
tokkal. Mert hiszem Sz. Pál igy
szólt: hogy Istennek külömböző
ajándéki van k. *Vallyon minnyájan
magyaráznaké?* 1. Cor. 12. má-
sok a' Doctörök, mások a' Pro-
phéták, mások az Apostolok.
Nem adatik mindennek olyan
érték, hogy az Isten igéjét ma-
gyarázza. Honnan tudhatom
hát én, mellyitek magyarázza i-
gazán a' Sz. írást? mellyiteknek
vagyon sz. lelke, s' nem hazug?

X XI.

L Uttor Márton maga szent lel-
kével, az ördöghöz hasonlit-
tya Cálvinust; kárhózatósna-
k, és ördögnek valónak mondván,
a' Christus Testének nem valósá-
gos jelenlétit tanitanyi. *Eorum
doctrinam damno, & diabolo adscribo.*
Edit: Vittenberg: an: 1558. per
Thom:

Thom. Klug. Ezen könyve Lut-
tornak meg vagy on in Sept. Ope-
rum Tomo. Calvinus János vi-
szont, viszsza adgya a' kölcsönt
maga szent lelkével, a' Luthera-
nusoknak, bolondoknak, bálvá-
nyozoknak nevezvén őket. Es,
hogy oly rút dolognak tartya,
aszt vallanyi, hogy a' Christus
Teste a' kenyérben, vagy a' ke-
nyérrel vagy on, a' mely rút
tanitanyi, hogy a' kenyér éppen
Testé változik. *Non minus absur-
dum ducimus, JESUM Christum sub
pane includere, aut cum pane copula-
re; quam dicere panem in ejus Corpus
esse transubstantiatum.* In Edit:
Gall: Genev: Opuscul: an: 1566.
artic: 24. Gvalterus, és más Ne-
vezetes Doctörök tesznek bi-
zonyságot, azon Francia nyel-
vel iratot Calvinus könyvéről.

[Gen különbözö, és ellenkezö Szent lelkekkel birtak, Lutor és Cálvinus. Azonban hiszem meg - vagyon irva a' Bibliátokban. *Ne hidgyetek minden léleknek; hanem meg-probálljátok a' lelkeket, ha Isteniül vannak: mert sok hamis prophéták jöttek é Világra.* 1. Joan: 4. Sok tökéletlen prophéták hamis lélektül vezéreltetnek; és *Angyallá változtatták magokat* 2. Cor. 11. *De jay a' balga-tag prophétáknak, kik az ő lelkeket követik, és semmit nem látnak.* Ezech: 13. úgy szól Isten Ezechiél Prophéta által. Hogy hogy álhathatnék hát én, bizonyossan, megcsalhatatlanul üdvösségemnek dolgaiban, a' Lutheránusok, vagy Calvinisták magányos, titkos Cri-

Critiriomára, privatus Spiritusára, sugakló belső lelkére?

Ezek ellen Szent Pál Régulát szaba. midőn látta. az Eldödi Ecclesiában, hogy fokán prophétákká tették magokat, magányos, és belső sugalló lélektül vezéreltetvén; s' ugyan inti-is a' Tessalonikajakat. *Mindeneiket meg-probálljátok, a' mi jó aszt tarcsátok.* 1. Tess. 5. Vizgálljátok meg azokat a' prophétálókat, ha a' Szent irás, és az Ecclesia értelme szerént tanítanaké? Miképpen kellefsék pedig aszt megifmérnyi, a' mire tanította Sz. Pál; asztis meg-irta. *Az okáért atyámfiai legyetek albatatossak: és tarcsátok meg a' bagyományokat, a' mellyeket tanultatok, vagy beszéd-által, vagy a' mi*

a' mi levelünk által. Nem kel azért bizonytalan, és erőten fundamentomon meg-állanyi, az öröké-való üdvesség vagy kárhozat mértékének, sinorának, és proba-kővének.

XXIV.

UGyé, hogy hiszitek Ti Lutheranus, és Cálvinista Tanitók, a' Szent Írásból, hogy volt Sz. lelkek az Apostoloknak? Mert hiszem olvasátok: *Es jelenének nékik el-ösztatot nyelvek mint a' tűz, és szálla mindenikre közzűlők.* Act. I. Azonba, még sem hisztek az Apostolok szavainak; kik azt mongyák, hogy a' Christus Teste, mely mi érettünk adátot a' Kereszt-fán, valóságosan jelen vagy. Hogy némellyeket nehéz a' Szent Írásban meg-értenyi,

nyi, a' mint ezeket oda föllyeb föl-irtuk. Több-is vagyon olyan fok, szóról szóra az Apostolok írásiban, melyeket Ti nem hisztek. Hát én s' más hogy hihetnénk néktek, a' kik föl semmi bizonyost nem tudunk micfoda lélek bánik veletek, és mőly igaz belső sugallótok vagyon?

XXV.

Ezen föl tett erős kőtésre, lehetetlen néktek igazat felelnyi Lutheranus, és Calvinista Tanitók. Mert végtére csak arra fakadnátok, hogy a' mint Ti magyarázzátok a' Szent írást, és az Apostolok szavait-is, úgy kel hienyi. De hiszem meg-vattok már ez iránt kötve oda föllyeb-is. látom-is hogy nincs modotok a' Szent Írás magyarázattyában, lé-

vén ellenkező és hamissat suggal-
ló lelketek.

XXVI.

EZ pedig próbált dolog. Mert
azon egy ember Lutheranus
lévén, erőssen állittya hogy ő a'
belső sugalló Szent lélek kormá-
nyozásából magyarázza úgy a'
Szent Írást, a' mint a' Lutherá-
nusok Austána Confessiojok val-
lya, és csak hamar Calvinistává
lévén, a' Lutheránusok Vallását
ördögi találmánynak itili; maga
itiletit pedig a' Sz. lélektől mon-
gya vezéreltetnek lennyi. Mely-
ből világossan láttuk, hogy se
a' Lutheránusokat, se a' Calvi-
nistákat az igaz Szent lélek nem
vezérli. mert két ellenkező do-
lognak nem lehet Mestere a' Sz.
Lélek. Bizonyos hát, hogy se
igaz

igaz Bibliájok, se annak igaz ér-
telme nincsen nálok.

*A' LUTHERANUSOK ES
Calvinisták közönséges Gyűléshez ra-
gafzkodnak, és meg-eggyeztet akarattok
a' Szent Írás értelme iránt.*

XXVII.

Hanem ha már végtére azt
mongyátok; hogy nem akár-
minémű értelemmel kell venni
a' mi tanításinkat; hanem egy-
gyiklocust a' másikkal, a' Szent
Írásnak egygyik igéjét a' másik-
kal öszve kel vetnyi, s' úgy viz-
gálni; és egygyik nyelvről má-
sikára való fordítását a' Bibliának
meg-kel rázogatnyi, a' szóknak
erejéből eredetiből, s' úgy ösz-
tán Sinatot Conciliumot gyűte-
nyi, s' mindeneknek eggyező ér-
telméből meg-kell állanyi a' kér-
dés-

désben forgó dolgoknak magyarázattyában. A' mint Spalatai Ersek, Antonius de Dominis, arról Regulát is ád. *Non privata Doctorum sententia, sed publica Ecclesia definitio facit rem de fide, & damnat haesim.* L. 2. de Resp Eccl. c. 3. n. 48. Nem egy magányos Doctor Sententiáján kel megállni a' Hit dolgában; hanem az Ecclesiának nyilvános Vallás tételén.

A' CATHOLICA ECCLESIA
*au kívül való lélek, megmutattya,
 a' Lutheránusok és Calvinisták fundamen-
 tomiból, hogy a' közönséges Gyűlé-
 sekhez nem ragaszkodhatnak ők.*

XXVIII.

Csak hogy ezen felelettel mind
 Ti Lutheránusok, s' mind
 Calvinisták, éltek, ügyeteket az-
 zal

zal támogattyátok; és így azon okból-is rosz, s' nem bátorságos. Mert hiszem azon egy móddal, rosznak s' kárhozatosnak iteltik a' Lutheránusoknál, a' mi Jónak a' Calvinistáknál. Nem követhetem hát bátorságossan és okossan ezen föl tett magyaráztokat-is.

XXIX.

Magatok ellen vattok ez felelettel. mert Helvética confessiótok így szól, c. 2. *Annak okáért nem szenvedgyük az tudomány-
 nak vizsgálásában, avagy az Hit dol-
 gában, hogy csupán csak az Paterek-
 nek értelmével avagy Conciliomoknak
 végeztésével busítassunk, sokkal inkább,
 nem az bé-vet szokásokkal avagy az
 egygyet értő sokasággal; avagy az idő-
 nek hosszúság határozásával.* Nem-
 is Szen-

és Szenvédünk azért az hit dolgában
más ítélő birót, hanem a' Szent írás
által szőlő Istent, ki meg-mond a' mi
az igaz, s' mi az hamis, mit kellesek
követni, s' mit el-távoztatnunk.
Luttor Márton-is a' Világnak ki-
hirdette. Hogy csak a' maga
tetezésén jár: és nagy kevélyen
ázt ír. Tom. 2. Lat. Vitte. An-
no-1546. Cont. Reg. Ang. fol.
369. Ha ezer Agoston, ezer Cy-
prianus, ezer Ecclesia külömbet
ért-is, semmit sem gondol véle.

XXX.

Tudgyák az emberek, miszo-
da ki-menetele volt az Do-
drethána Synodusnak Belgium-
ban; mennyi bűcsületi vagyon
az 1646. esztendőbeli Szatthmár
Németi Nationalis Synodusnak-
is hazánkban. Mellyek mellől
csak

csak könnyen el illantanak Val-
lástokon való a' miben nem tet-
czik. Ugy az Helvetica, Tar-
czali, Augustana Confessiók mel-
lől-is csak el-állanak, ha mi fo-
gokra nem fér.

XXXI.

Fundamentomotok tartya; hogy
senki nem tartozik senki defi-
nitiojához, magyarázattyához,
végezéséhez magát szabni; bár
egész Concilium, vagy Ecclesia
legyen-is. Hanem kinek kinek
elővé a' Szent Írásból meg-kei viz-
gálni, és rayta meg állanyi, ha
helyesé egygyezé a' Szent Írás
próba kővével az a' mit a' Docto-
rok és az egész Ecclesia, vagy
képében való Conciliomok vé-
geztek.

XXXII.

XXXII.

UGyan-is, hogy vethetné valaki, lelké üdvösségét olly erőten fundamentomra? Midőn Ti azt vallyátok, hogy az Ecclesia el-dúlhet, vétkezhetik, tévelyeghet, láthatatlanná, bálványozóvá lehet. Azt pedig a' Sz. Irással bizonyittyátok.

XXXIII.

Mert, Ugy mongyátok, Szent Pál szava: *minden ember bázug.* Rom. 3. Azért meg-csalatkozhatik. Es a' mint hogy Origenes, és sok más bölcsek megbotlottak, ugy a' többi-is el-tántorodhatik; következendő képpen az egész Gyülekezet, Ecclesia.

XXXIV.

XXXIV.

Sőt látnyi-valo, hogy az O-törvény-béli Ecclesia el-hanyatlot, ugy szóllatok Ti, Sz. Pállal bizonyitván. *Az Isten a' természet szerént való ágának nem kedveset.* Rom. 11. ki-vágta Isten a' Zidokat; noha Isten igiretet tett volt a' Synagogának-is, mint az Uy testamentom-béli Ecclesiának, ezt pedig Szent Daviddal állittyátok. *meg-emlekezet örökké az ő szövetségéről, az ígéről melyet parancsolt ezér Nemzetiség.* Psalm. 104. *és rendelé azt Jákóbnak parancsolatúl: és Israelnek örök szövetségül.* Szemünkkel-is láttuk ugy mongyátok, hogy a' Zidok Synagogája Ecclesiája el-veszet.

XXXV.

TOváb-is bizonyittyátok, hogy Illyés Prophéta idejében el-veszet

vezet volt az Ecclesia. Mert így panaszolkodot: *búsulással búsultam, a' Seregek Ura Istenéért, mert el-batták szövetségedet az Israel fiai, én egyedül hagyattam.* 3. Reg. 19. Ezekből, és több efféle Szent Írás helyeiből, ki-tetczik a' Ti ítéletek szerént Lutheránusok, és Calyínisták, hogy az egész Ecclesia-is tévelyeghet. Mely Ti tanítástokból nyilván következik hogy a' Ti egész Ecclesiátoknak is nincsen bizonyos és meg-csalhatatlan módgya a' Szent Írás magyarázattyában. Es így éppen el-romlik, a' mit oda föl a' 27. numerusbá föl-tettetek, hogy Ti az egész Ecclesiának egygyező értelméből magyarázzátok a' Szent Írást.

us,
A' Gf e a'

A' CATHOLICA ECCLESIA
án kívül való lélek, meg mutattya
a' Catholica Ecclesia fundamentumából,
hogy el nem tévelyedhetik a' Christus Ec-
clesiája.

XXXVI.

A Zonban, én meg nem állok azon, hogy az egész Ecclesia, melyet a' Szent Lélek igazgat, tévelygésben eshetnék. De eszt jobban akarom másoktól megtanulnom. Mert lelkem üdvösségét kordéra hadnyi nem akarom.

XXXVII.

DE hiszem nincsen Ti néktek módok a' Szent Írás magyarázattyában; mert Vallástok tartya, hogy a' Szent Írás Világos, annak semmi magyarázat nem kell, a' mint hogy 4. 5. 6. 7. dik

dik numerusokban eszt meg-val-
lottátok. Nem szabad azért nek-
tek arra magyaráznyi a' Sz. Irást,
hogy el-tévelyedhetik az egész
Ecclesia. Tudnod kel pedig, hogy
csak az egész Ecclesiáról vagy on
a' kérdés. Es bátor világos lé-
gyen a' Szent Irás, a' mint tanít-
tyátok; de én sohol sem látom
nyilván, szoról szóra, hogy el-té-
velyedhetik az Ecclesia. Arra-is
nincs semmi indító okom, miért
kelletnék hinnem a' Ti magyará-
zástoknak, Mivelhogy Ti-is meg-
csalatkozhattok; a' mint oda föl-
lyeb tizen-nyolczadik numerus-
túl, huszon-ötödik numerusig va-
lóban ki-tetczik.

XXXVIII.

Sőt igen vastagodom abban a' hi-
telben, hogy se a' Lutheránus,
e a'

se a' Calvinista Predikátoroknak
nincsen semmi bátorságos régulá-
jok, és meg-csalhatatlan mérték-
iek a' Szent Irásnak magyarázat-
tyára. Mert ha az Ecclesia, mely
fok bölcs, tudós, rendes embe-
rekből álló, meg-romolhat, téve-
lyeghet; mentúl inkább akar mel-
lyik magányos Lutheránus és
Calvinista meg-eshetik az Hit
dolgainak magyarázattyában, a'
mint hogy sokszor meg-történt,
oda föl-is meg-van mutatva, ide
aláb-is ki fog tetczyeni.

XXXIX.

OLlyat-is hallék a' Pápistáktúl,
hogy valóban roszúl magya-
rázzátok azokat a' Szent Irás igé-
it, mellyekkel állattyátok, hogy
tévelyeghet az egész Ecclesia.
Mert ha mongya-is Szent Pál,
C hogy

hogy minden ember hazug. különkülön mindenik hazugság alá vettetet., de abból nem következik, hogy, egészen az Ecclesia el-tévelyedhetnék. Mert fogadása tartya az Istennek, hogy soha az Ecclesia meg nem csaltakozhatik, meg-értyük ezt mayd jobban.

XL.

Sőt bizonyára, ugy ellenetek vagy Sz. Pál azon mondása, (ha a' Papisták magyarázatját meg-vetitek) hogy abból soha ki nem feshelhetek. Mert a' Ti ítéletek szerént azért tévelyeghet az egész Ecclesia, hogy Sz. Pál mondása ként: minden ember hazug. De Te-is akár ki légy Lutheránus, Calvinista Predikátor, Ember vagy, azért bizonyá-

zonyára hazug-is vagy. Hát akár mint kiálcsad, szabodkodgyál, esküdgyél, hogy nékem meg-tudod mutatni az üdvösségnek Uttyát, hogy merném koczkára vetni lelkem üdvösségét, hazug embernek, hogy hihetnék. Valóban nagy kő ez mind Lutheránusokra, s' mind Calvinistákra!

XLI.

AZ O-testamentom béli Ecclesia, avagy Synagoga, egészen soha addig el-nem tévelyedet, meddig tartottak az Istenről nékie tett fogadások. Nem igitte Isten a' Synagogának, hogy az ördög soha erőt rayta nem veszzen, és Világ végezetiiig az igazságban meg-marad. Sőt inkább meg-jövendöltette Isten, hogy

hogy a' Messiás el-jövele után meg-szűnik a' Synagoga; és nem csak az egész Zidoságra vakság száll Christus el-jövele után; de még Ezechiel hirdetése szerint. *A' törvény el-vész a' Paptól; és Tanács a' Venéktől.* cap. 7.

XLII.

VAlamennyi üdöre szolgált azért az Isten fogadása, és micfoda dolgokban; addig soha tévelygést nem tanithatott az egész Ecclesia, Synagoga. Váltak-is mindenkor addig számossan az igaz Gyülekezetben, kik se Báálnak, se más Gonoszoknak tétet nem haytottak, hanem az Isteni tiszteletben meg-marattak. 'A' mint hogy Illyés üdejében-is, midőn ő Izraél Országában lakott, a' bályázó Királyok földén; noha
ot so-

ot sokan el-hanyatlottak az Istentől, s' azokról panaszkodik Illyes; de ugyan Jerusalemben igen virágzott az igaz Ecclesia. Sok száz ezerenis voltak Josaphat alatt azon időben, a' mint eszt bizonyítja az Isten lelke 2. Par. 17.

XLIII.

TUdnyi való azis; hogy a' Synagoga csak árnyéka volt a' Christus Ecclesiájának; és a' mint Szent Pál bizonyítja. *Mert ha a' mi meg-üresül, dicsőséges; sokkal inkább dicsőséges a' mi meg-marad.* 2. Cor. 3. Végének köllött lenni a' Synagogának, Arra nézve, midőn az Isten igirte, hogy soha el-nem hadgya Izraél népét, az Uj-testamentomban-való Ecclesiának igirt örökös meg-maradást, úgy mint a' példázott dolognak.

Mert az árnyék és példa, mikor be-teltyesedik, nem mondatik el-vesznyi, hanem be-töltetnyi. Ugy vagy on Sz. Máténál. *Nevéllyétek hogy a' törvényt jártem föl-bontanyi vagy a' Prophe-tákat. nem jártem föl-bontanyi, hanem be-töltetnyi. c. 5.* 'Es a' mint hogy job volt, és méltóságosabb az Uj törvény tévő, az O-törvény tévőnél; Ugy az Uj-törvény-is avagy Ecclesia job s' méltóságosabb az O-törvénynél. Arra nézve job igireteket-is tett Isten az Ecclesiának. *Job igiretekkel erősített-meg.* Hebr. 8. Hogy pedig a' Papistáknak ilyen magyarázat-tyokon bátran meg-álhat a' kö-rösztény ember, mayd jobban meg-tanulom.

A' CATHOLICA ECCLESIA
án kívül való lélek meg-mutattya,
hogy semmi módgyok nincsen a' Luther:
és Calvinistáknak a' Szent Írás magya-
rázattjában, Bibliájok sincsen.

MAr soha tovább ezeknél nem mehettek se Lutheránusok, se Calvinisták. Ezek pedig semmi képpen meg-nem győzik az én elmémet, hogy nálatok az igaz Hitet, az igazságnak uttyát ki tanulhassam. ugy mint, hol legyen az igaz Biblia, és való-ságos tiszta, konkoly nélkül-való magyarázattya. Hol vettétek a' mely Bibliát kezemben adátok? hogy tudgyátok hogy Isté köny-ve legyen az? hogy valaki más nem írta és iratta a' Szent lelken kívül?

(44)
XLVI.

AKar mennyit tekeregietek-is,
csavarogiatok, elmétekk-el
ide s' tova kapiatok; mást nem
felelhettek; hanem hogy a' régi
Szent Atyáktól, Püspököktől,
azok pedig Papáltak voltak, Mi-
se-mondó Papok, vették ke-
zetekben a' Bibliát. 'Es így már,
a' Traditio-is helyes, ámint a' Pa-
pisták tartják.

XLVII.

EZek mind így lévén, ámint
hogy nincsenek külföldben;
világosan ki tetszik, hogy annak
a' Bibliának igaz értelme-is azok-
nál a' régi Sz. Atyáknál volt. Es
így, az is bizonyos, hogy csak
azok tudhatnak minden tévely-
gő embernek módot mutatni
a' Szent írás értelmében.

XLVIII.

(45)
XLVIII.

TOVÁB-is ellenetek fordítom
magatok fegyverét Lutherá-
nusok, és Calvinisták. Hol va-
gyon a' Bibliátokban, hogy ez a'
Ti Bibliátok igaz Szent írás? A'
Ti Vallástok tartja, hogy vala-
mi szükséges az üdvösségre, mind
meg-vagyon az világosan, elég-
ségesen, tellyesen írva, sőt min-
den oly homály nélkül vagyon a'
Bibliában mint a' dél-fény. Az
ollyan fényességhez semmi gyer-
tya nem kívántatik. En pedig
mind föl-forgattam a' Bibliáto-
kát, s' nem láthatom, s' ti sem
mutathattjátok-meg, hol va-
gyon ez írva, ha a' Világnak
minden fáklyáját oda tartjátok-
is, hogy: Ez a' Ti Bibliátok igaz
Biblia? Ez pedig valóban üdvös-
ségre való dolog. Hisztek hát

C s

ollyan

ollyat magatok-is üdvösségére nézendő szükséges tikkelyek közül, a' mely nincsen a' Szent írásban. Ebből Ti ki nem felfelhetek, akar mennyit hátkódgyatok-is.

XLIX.

HAsonló -képpen okoskodom arról a' magyarázatról, melyet a' Ti Bibliátokból előmben számláltatok, és még számlálhatnátok-is. Mert azokat az értelmeket vagy magyarázatokat sem láthatom sohul a' Ti Bibliátokban, akar mennyi szövétneket gyucsátok-is; sok pedig azok-közzül üdvösségre való, a' mint-hogy ez, hogy a' Vég-vacsorában a' kényérrel edgyüt a' Christus valóságos teste jelen vagyon. Es hogy csak csupa puszta kenyér vagyon ot, mely jele s' bélyege a' Ckri-

a' Christus Testének, és többafféle. Ezen móddal-is hízték hát fokat üdvösségre valót, a' minincs Bibliátokban. Ebből sem felfelhetek ki soha. Mert akar mennyit bölcselkedgyetek-is, akar mi képpen horgyátok egygyüvé egy más mellé, a' Sz. írás ígét, és mutassátok, kogy így s'amugy kel értenyi; én csak nem hihetek Ti néktek. Mert vak nem vagyok, de ugyá nem láthatom Bibliátokban a' mit magyaráztok.

*A' CATHOLICA ECCLESIA-
án kívül való lélek meg-mutattya, mi-
képpen ellenkeznek egymás között mind a
Lutheránusok s' mind a' Calvinisták; sok
képtelen Tanításokat elő számlálván.*

L.

OSztán, a' mint oda föllyeb kitetczik; nincs módotok a' Sz.

Írás magyarázattyában ; mert meg-csalatkozhattok , emberek vattok ; csak magatok fején jártok ; a' ki miként akarja ugy magyarázza , facsaria a' Szent Írást. Hogy vetheffem lelkem údvösségét ily kordéra ? nincs meg-jelentve Istentúl , mert sohul nem látom Bibliátokban , a' magyarázástoknak pedig nem hihetek , hogy TeLutheránus , Cálvinista Fabián , Demeter , Jakab , Péter , &c. a' Szent Írástok magyarázásával meg nem csalsz engem , és hogy néked bátran hihetnék.

LI.

Láttuk , s' naponként tapasztalluk , miképpen ellenkeztek a' Szent Írás magyarázattyában egymással. Mellyiteknek hihet hát údvösségét szerető o-
kos

kos ember ? Olvastam , mi módon külömböztök egymás-közöt a' Hit dolgaiban. A' ki nem hiszi , forgassa föl Luttor Márton , Melanthon , Schlusselfburgius , &c. könyveit. Az Augustána Confessiót , Liber concordiae-t. Calvinus , Beza , &c. írást. Helvetica , Tarczali , Tordai Confessiokat.

LII.

NE mennyünk meszsze. Ha mongyuk valamely Lutheránusnak , hogy in Libro Concor. ædito Lipsiæ 1580. fol. 543. az vagyon írva : A' Jóságos cselekedetek *perniciosa sunt ad salutem*. ártalmasok , veszedelmesek az údvösségre. Luttor Márton - is : *Fides nisi sit sine ullis etiam minimis operibus , non justificat , imo non est*
C 7 fides

fides. Tom. 1. Lat. Vitte. 1545.
per Luft. thesi 3. de Justific. fol.
371. Ha a' Hit nincsen minden
még leg-kisseb jó cselekedet-nél-
kül-is, nem igazit. sőt nem-is Hit.
Még aszt-is mongya Luttor,
hogy minden Jo-cselekedetben
vétkezik az igaz. *In omni bono
opere justus peccat*. Tom. 2. Lat.
Vitte. 1546. in assert. arti. 31.
36.

LIII.

HA a' Calvinistának mongyuk,
hogy a' Calvinus aszt tanít-
tya: *Sola Fide & in Christi perveni-
mus Societatem, & cum illo cohare-
mus*. L. 3. c. 11. n. 3. *Nihil ab ho-
mine exit quantumvis perfecto, quod
non sit aliqua macula inquinatum*.
L. 3. c. 15. n. 3. Minden Jo-cse-
lekedet vétkes. a' nélkül meg iga-
zúl-

zúlhat az ember, s' menyország-
ban-is mehet. A' Helvetica Con-
fessio-is aszt vallyá.

LIV.

Midőn ezek mellé vettyűk a'
Papisták ez iránt valo Val-
lásokat, hogy ezek a' Lutherá-
nus, és Calvinista könyvek min-
den jót ki gyomlálnak az ember
szívéből. Mert ha semmi jót nem
cselekszik-is, menyországban me-
het, Viszontag, a' Szent Írás-is
kárhoztattya, az olyan Luthe-
ranusok, és Calvinisták tanítá-
sát. Mert Sz. Pál. mongya, hogy
az Isten itélet napján, meg-fizetke-
nek kinek az ő cselekedeti szerént.
Rom. 2. Ísmét Sz. Máté. Őrüllye-
tek és vigadgyatok, mert a' ti jutal-
motok bévséges mennyekben. c. 5. Ís-
mét Sz. Jakab: láttyátoké hogy a'
csele-

cselekedetekből igazittatik-meg az ember és nem csak a' hitből? c. 2. Es fok helyeken a' parancsolatok meg-tartásáért igiri Isten a' Menyországot. Pokolra-is a' gonosz cselekedetért veti az embert.

L V.

Az illyenre csak aszt felelik a' Lutheránusok és Calvinisták közül sokan. En nem tartom, én sem tartom amazokat.

LVI.

Es ha aszt-is mongyuk némely Calvinistáknak, és Lutheránusoknak, hogy némellyeket Isten csak a' végre teremtet, hogy kárhozatra vessék. L. 3. c. 23. §. 1. 4. 6. 7. L. 3. c. 24. §. 12. Ugy tanította Calvinus. Es midőn a' Papisták aszt mondyák, hogy senki

senki kárhozattyanak nem oka az Isten, hanem csak reá bocsáttya a' vétekre a' gonoszokat, szabad akarattya lévén az embernek. az ellen így ír Calv. L. 3. c. 23. §. 8. *Hic ad distinctionem voluntatis, & permissionis recurritur, secundum quam obtinere volunt, permittente modo, non autem volente DEO perire impios. sed cur permittere dicemus, nisi quia ita vult?* Egy szóval meg-mongva Calvin: hogy Isten nem csak engedi, hanem ugyan akaria kárkozattyat az embernek.

LVII.

A Szt sem hadgya-el Calvinus, hogy Isten ne volna oka a' Véteknek. *Et iam satis aperte ostendi, DEUM vocari eorum omnium auctorem, quia isti censores volunt otioso tam-*

so tantum ejus permissu contingere.
 L. 1. c. 18. §. 3. Több helyeken
 is nyilván tanította, hogy Isten
 oka a' véteknek. Christus U-
 runk felől így ír, hogy halálakor
 kétségbe eset. *Videmus omni ex par-
 te fuisse vexatum, ut desperatione ob-
 rutus, ab invocando DEO absteret,
 quod erat Saluti renuntiare.* Har-
 monia. in Matth. 27. 47. Es hogy
 Christus V. bűnös volt, és átko-
 zot. *Ut peccator fuerit, & maledi-
 ctionis reus.* In Gal. 3. 13. Lutto-
 ris nem távozik ettől. *Omnes Pro-
 pheta viderunt hoc in Spiritu, quod
 Christus futurus esset, omnium maxi-
 mus latro, homicida, adulter, fur,
 Sacrilegus, blasphemus.* Com. 2. in
 Gal. 3. Tom. 5. fol. 348. Es má-
 sutt-is. *Fit gravissimus, & longe omni-
 um maximus, & unicus in terris pec-
 cator, ut alius prater eum nullus sit*
 pecca-

peccator. Homil. 1. de Baptis. pro-
 pe finē. Tom. 7. fol. 372. Min-
 den Vétkü a' Chriltus.

LVIII.

Ezek-ellen a' Papisták tanita-
 sát tévén, és a' Sz. Írásból meg-
 mutogatván, hogy kárhozatos
 tanítás Luttor és Calvinus írása.
 Mért Sz. Pái így az Isten-felől:
ki minden embert üdvözüllyi akar,
és az igazság ismeretire jutnyi. 1.
 Tim. 2. Es Sz. Péter. *Nem akar-*
ván hogy valakik el-veszenek, hanem
hogy minnyájan penitentiára térjenek.
 Sz. David. *Mert nem hamiság aka-*
ró Isten vagy te. Psalm. 5. Szeret-
 ted az igazságot, és gyűlölted a' ha-
 miságot. Psalm. 44. Sz. Péter. *A'*
Christusnak úgy mint makula nélkül
való, és fertyezetlen báránynak drá-
galátos véren váltattunk meg. 1. Pe-
 tri 1.

tri 1. Maga-is édes üdvöztönk.
*ki-fedd-meg engem kőzűletek a' bűn-
 ről.*

LIX.

EZekre-is, és sokra é félére,
 mellyeket Luttor, Calvinus,
 és más Doctoritok könyveiben
 találunk, csak azt mongyátok,
 mi azokat nem hiszszük s' nemis
 tartjuk. Bizonyos hát, a' mit
 mondtam 51. numerusban,
 hogy ellenkeztek egy más közöt
 magatok-is a' Hitre nézédő szük-
 séges tizikkelyekben,

LX.

DE ezt leg-közeleb ígyis meg-
 tapasztalhattya akar ki-is a'
 Lutheranusok, és Calvinisták
 közül. Magányossan különkű-
 lön, kérdezzen üdvőlségre tarto-
 zó

zó dolgokat Vallásán való enne-
 hány Tanítóúl; de úgy, hogy ész-
 re ne vegyék azt. Mindenik kű-
 lömbet fog felelnyi és ellenkezőt.
 Melyből ki tetczik bizonyára,
 hogy nincsen meg-csalhatatlan
 módok a' Sz. írásnak magyará-
 zattyában. Nem áthatok hát
 Vallástokra lelkem veszedelmére.

*A CATHOLICA ECCLESIA
 an kívül való lelek tovább is bizonyít-
 tyá, hogy semmiben nem bíhet a' Luthe-
 és Calvinistáknak, a' Hit dolgaira
 nézve.*

LXI.

ANnak sem hihetek; ha mon-
 gyátok, hogy titkon az Isten-
 nek lelke, oktattya belől a' Lu-
 theranus vagy Calvinista Tanító-
 kat. Mert az Istennek lelke,
 magokkal ellenkező dolgokra
 sen-

senkit sem tanít. Nem sugallja a' Szent lélek azt a' Lutheránusoknak, hogy jelen vagy on a' Vég-vacsorában valóságos teste Christusnak a' kenyérrel edgyút; és a' Calvinistáknak, hogy csak a' puszta kenyér vagy on ott.

LXII.

Azt sem látom a' Sz. írásban meg-jelentve az Istentől, hogy a' mőly Lutheranus vagy Calvinista mongya nékem, hogy el-hidgyem az ő magyarázását, mert őtet belől titkon a' Szent Lélek igazgattya. hogy adhaszak hitelt mondásának? hanem ha lelke-met nem szeretem? erről föllyeb-is vagy on emlékezet.

LXIII.

Mar abból-is ki-fottatok Ti, mind a' Lutheránusok, s' mind

mind a' Calvinisták, hogy a' Synathnak, vagy valamely közön-séges Gyülekezetnek magyarázattán, álhatna-meg valaki. Mert hiszem hitetek tartya, hogy az egész Ecclesia-is meg-csalatkozhatik, le-dúlhet, tévelyeghet. A' mint hogy ezt bőven meg-látánk 27. numerustól, 39. numerusig.

LXIV.

ES igr bizonyos, hogy se Bibli-átok nincsen, ha a' Papistákat meg-veritek, se igaz értelme a' Szent írásnak nálatok Lutheránusok, és Calvinisták nincsen. Meg-csalhatatlanúl senkinek meg nem mutathattjátok az igazságnak Uttyát. Tévelygesben vattok. Nem igaz Hitben.

A CATHOLICA ECCLESIA
*án kívül való lélek, a' Catholicus Lel-
 ki Tanítót kéri, hogy a' Christus Eccle-
 siáját mutassa-meg neki.*

LXV.

KERlek azért tégedet, a' nagy
 Isten kedvéért, Te Catholi-
 cus Romai keresztyény Anyaszent-
 egy-háznak lelki pásztora, kő-
 nyörűly raytam a' Jesus kinszen-
 vedéséért. Vegy-kiebből a' nagy
 lelki győtrelemből. Mutasd üd-
 vőségemnek uttyát, hol talál-
 hassam. Mert nem akarom kő-
 vetnyi, a' csupa emberi találma-
 nyon és okoskodáson fundálta-
 tot Lutheránus vagy Calvinista
 Vallást; mellyek ellen-is valóban
 meg-világosodtam a' Te tanítá-
 sod-után,

A CA

A CATHOLICUS TANITO.
oktattya a' Tévelygő Lelket.

LXVI.

NAGY örömeft engedek kíván-
 ságodnak En Catholicus Ta-
 nitó. Aszt hozza magával Tisz-
 tem, hogy az Istennek igaz Igé-
 jét, tiszta magyarázattyával, min-
 dennek eleiben terieszszem, va-
 lakik üdvösségeket keresik.

LXVII.

Blzonyos dolog, hogy az Eret-
 nekségeknek kezdetitül fog-
 va, s' leg-kőzeleb mi hozzánk
 1517, és 1534. esztendőök folyá-
 sátúl; mert csak azon esztendőök-
 ben kezdődöt a' Lutheranus, és
 Calvinista Vallás, a' minthogy
 aszt. mind Gaulterus Chronogra-
 phiaja, Florimundus Raymun-
 D dus,

dus , Spondanus , és más Nevezetes Doctörök irási ; sőt a' Magyar Országai Historiák-is , Templomok , és más jelek-is bizonyítják. Sok szép bölcseséggel és szentséggel tellyes könyveket , nyomtattak az igaz Catholica Romai Anyaszentegyháznak őrállói és lelki tanítói. A' mint-hogy mindenút fénylenek , ékeskednek Istenes Világosságokkal az egész körösfvény Világon.

LXVIII.

UGy annyira , hogy nem-is lehet már , a' mi igaz hitünk üdvösségre nézendő szükséges tizikkeleihez képest , semmi olyan , a' mit eddig föl nem tettek volna Ecclesiánk Doctöri. Ugy hogy , a' kik eddig irtak-is fokban könyveket , és ez után-is irandok

dók lesznek az fön forgot , vagy forgó Eretnekségek ellen ; csupán csak a' módgyáról okoskodtak , és okoskodnak , leg-fogantossáiban , és leg-általab uton miképpen kellenék meg-mutatni a' mi Catholica Vallásunkat igaznak lenni , és a' Lutheranus s' Cálvinista szakadást kárhazatosnak.

LXIX.

ES mivelhogy én-is egy igaz Tag vagyok , és méltatlan Lelki tanító Ecclesiánkban. Sok esztendőök forgása alatt , Országunk nevezetes helyein , a' Lutheránusok , és Calvinisták tudói és tudatlani közöt fokat forgottam , sok lelkeknek üdvösséges úttyokra való vezérlésével Iste kegyelme

után. Imé elődben adó jó Atyám-
fia, micfoda módot követtem én
ell. Adgya Isten légyen lelked
üdvösségére, s' másoknak-is.

LXX.

Mindenkor azon igyekeztem,
hogy mentül rövidebben és
értelmesebben szólhassak az el-
lenkezőkkel. Hogy a' tagas me-
zőre való ki-nyargallást előlők el-
fogiam; mert szokások, egyből
másik kérdésbe ugranyi, fokat
egybe zavarnyi. Hogy csak a'
Szent Írásból bizonyicsanak;
mert Vallások-szerént valami az
üdvösségre kell, mind meg-va-
gyóna' Sz Írásban. Hogy a' Sz.
Írást ők ne magyarázzák; mert
az Vallások-ellen vagyok; meg-
lévén a' mi üdvösségre kívánatos,
világossan egészen homály nél-
kül a' Sz. Írásban. AZ

AZ IGAZ BIBLIA A CA-
tholicusoknál volt, és nagyon.

LXXI

Ezen föl jedczet ennehány Re-
gulát magam előtt viselvén,
ugy kezdetté az üdvösséges igaz-
ságról szöllanyi Lutheránus,
vagy Calvinista felebaráttommal;
röviden meg-mutatván elsőben-
is, hogy Istennek Szent könyve
a' Biblia mi kezünkben volt elei-
től fogva. Mivelhogy magok-is
meg-vallyák (a' mint ide aláb
meg-lészen) hogy a' Négy első
Conciliomokat, Synatokat, Gyű-
léseket, az igaz Sz. Írásnak igaz
magyarázása szerént, vitték vég-
hez a' Papišta Ecclesiábá akkor é-
lő Püspökök. Es hogy őt száz el-
ső esztendőig tiszta volt a' Pa-
pišta Vallás. Ezekre nézve-is

D ; bizo-

bizonyos hogy a' mi Ecclesiánkban volt az igaz Biblia.

LXXII.

AZ Apostolok után, kézről kézre adatot Ecclesiánkban ez oráig a' Biblia. Mind a' Lutheránusok, s' mind a' Calvinisták mitőlünk vették kezekhez; a' mint magók-is meg-vallyák, mást sem nevezhettek soha, kitől maradt volna reájok, noha ők azt osztán csak emberi találmányokból, magok akarattyaok szerént meg-veztegették.

A' LUTHERANUSOK ES Calvinisták meg-veztegették a' Bibliát.

LXXIII.

A' mint hogy imé keveskét ide írok a' fok közzül. mert nem ez a'

ez a' föl-tett szándékom. Midőn Luttortól kérdeznék miért tette Szent Pál levelébe azt a' szócskát *Sola. Hit által igazúl az ember* Roman. 3. oda töldotta *Csak*. Lásd ezt a' ki akarod Cochlae: in Actis Lutherianno 1530. Azt felelte Luttor. Ugy akarom. ugy parancsolom.

LXXIV.

MAsút Szent Pál írja; hogy törvény által vagyon a' bűnnek ősméreti. Rom. 3. 20. Luttor oda tette: a' törvény által *Csak* a' bűnnek isméreti vagyon.

LXXV.

SZent Péter 2. Pet. 1. azt mongya: *Szorgalmatoskodgyatok hogy jó cselekedetek által bizonyossá tegyettek a' ti hivataltokat.* Luttor ki

hadgya ezeket a' szokat; a' jó cselekedetek által.

LXXVI.

CALVINUS L. 3. c. 14. n. 8. azt írja, hogy Sz. Péter A'cto: 15. v. 6. azt tanította, hogy solá fide. Csak Hit által. Az pedig nincsen Sz. Péter szavai között.

LXXVII.

SZent Máté szavaiból. A' vég Vacforáról, Calvinus ki tolta ama két szót: *enim mei, meus* vagy a' vulgátában. a' Zidóból pedig *mei* olvastatik.

A' CATHOLICUS TANITO,
foganatossan mutattya hogy se a' Luther: se a' Calvinisták nincsenek igaz Hitben.

LXXVIII.

MEg lévén ez a' fundamentom, hogy vagy a' igaz hit-

írásunk, így szollottam. Ugy mongya Szent Pál, hogy igaz hit nélkül senki nem üdvözülhet Hebræor. 11. A' Lutheranusok, és Calvinisták nem lévén igaz hitben, nem üdvözülhetnek. Hogy nincsenek igaz hitben, így bizonyítom: Mert ők az Isten szavát nem hiszik. a' mint hogy imé azis nyilvánosságos. Az Isten mongya mind maga, s' mind az Evangelisták, Apostolok által, hogy a' Végvacforán. Ez az én Testem. a' mely testet mi érettünk valtságul adott.

LXXIX.

A' Lutheranusok pedig azt valylák hogy a' kenyéris, mely mi érettünk a' keresztsán nem adatot, a' Testet edgyűt vagy a' Es a' Calvinisták azt hiszik, hogy

nincs ott a' Christus valóságos Teste, hanem csak a' kenyér, mely jele a' Testnek. Bizonyos hát, hogy nem hiszik az Isten szavát. Az Isten szavát nem hívén, az Istenben nem hisznek; az Istenben nem hívén, igaz hitben nincsenek; igaz hitben nem lévén, nem üdvözülnek.

A' LUTHERANUSOK ES
Calvinisták mit felelnek, hogy magokat Igaz Hitben mutassák lennyi.

LXXX.

EZellen, mind a' Lutheránusok, s' mind a' Calvinisták sok csavargásokra szoktak fákadnyi, sok helyeket a' Szent írásból elő számlálni. De azok mind haszontalanok ez iránt, mind csak üdő vesztegetés. meg sem kel engednyi azt; hanem csak köcve kel őket

őket tartanyi, és é mellől el-nem mennyi: az Isten mongya, hogy mi érettünk adatot Teste jelen vagy. Ti pedig azt mongyátok, hogy a' kenyéris ot vagy, vagy csak a' kenyér. Megkel azért vallanotok, hogy nem hiszitek az Isten szavát.

LXXXI.

Nagyob világosságnak okáért. midőn a' sok kiáltás, sápitás, panasz-közöt, azt mongyák. Ercefed Papista Tanító a' mi mondásunkat. Hallyad az Isten igéjének magyarázattyát. Mett ugy értette az Isten a' te túled elő számlált igéket, a' mint mi magyarázzuk. Azért igen-is hiszünk az Isten szavát.

A CATHOLICUS TANITO
minden Hitbéli Versengésnek meg-ron-
tására-való fundamentomot mutat.

LXXXII.

IT vagyon már, nem csak ennek
az zgy föl-tett kérdésnek s' vil-
longásnak vége; hanem minden
tczikkelyeknek, mellyeket mi el-
lenünk Pápisták-ellen vallanak,
és híznak a' Lutheránusok, és
Calvinisták. Méltó-is egészlé-
lekkel s' értelemmel belé bocsat-
koznyi.

LXXXIII.

Nincs ennél leg-rövideb és álta-
lab mód az én ítéletem sze-
rént, minden ellenünk-való ver-
sengésnek meg-felelésére, és
vég képpen meg-rontására, bár
akar mellyik tczikkelyt hozzák
elő az Ellenkezők, mellyek az úd-
vós-

vösségre szükségeselek, és a' mel-
lyekben velünk ellenkeznek.

LXXXIV.

Nem szabad néktek Lutheránu-
sok, és Calvinisták, magya-
rázni a' Szent írást; a' mint oda
föllyeb ki tetczik Tanitástokból
4. 5. 6. 7dik numerusokból. Ma-
gam tanításból-is nyilvánságos
oda föl, mind 26. numerusban,
s' mind több helyeken, hogy nincs
módok a' Szent írás magyará-
zásában.

LXXXV.

A. Keresztény Anyaszentegy-
házunknak erős kő sziklája
s' fundamentoma, údvőzítő Je-
susunk azt mondotta, s' fogat-
ta, hogy véle leszzen világ végéig,
el-nem fogy azon Ecclesiája.

Pogány, se Eretnek, se Pokol-
nak nem árthat. Nagy kötele-
zés; hallyátok, olvasátok.

LXXXVI.

Szent Maté Evang: 16. részé-
ben. *En-is mondom néked, hogy
te Péter vagy, és é kő szálán fogom
építeni az én Anyaszentegyházo-
mat, és a' pokolkapui érőt nem vesznek
rayta.*

LXXXVII.

Szent Pál Eph. 4. a' Mennyei lá-
tot hallot dolgoknak bizony-
sága aszt mongya: hogy Isten
némellyeket, pásztorokat, docto-
rokat rendelt, a' Christus testé-
nek épületire, mind addig, még
minnyájan Christus eleibe nem
megyünk, hogy a' pásztorok ál-
tal általmáztattunk a' hamis tu-
dományok szelétül.

LX.

LXXXVIII.

Szent Maté cap. 28. *'Es imé én
veletem vagyok minden nap világ vé-
gezetig.* 'Es c. 18. v. 17. Ha ki vét
valaki ellen. *Mond-meg az Anya-
szentegyháznak; ha pedig az Anya-
szentegyházat nem halgattya; legyen
néked mint a' pogány és publikánus.*
'Es c. 23. v. 3. maga Ecclesiája-
ról szólván Christus U. *Az oká-
ért mind a' miket mondanak néktek,
meg-tarcsátok, és meg-cselekedgyetek.*

LXXXIX.

Szent János által c. 16. *Amaz
igazságnak lelke meg-tanít titeket
minden igazságra.* Ugyan azon
Szent Lélekről szól üdvözítőnk
Sz: Jánosnál c. 14. Es oly aján-
dékot ígér, mely nem csak az A-
postolok idejében tarcsón, hanem
halálok után-is meg-maradgyon
min-

minden időben, a' következen-
dő Ecclesiában. *'Es én kérem az
Atyát, és más vigasztalót ad néktek,
hogy örökké veletek maradjon.*

LXXXX.

Szent Pál 1. Timoth: 3. A' Ti-
motheust így oktattya. *Ha
pedig késem, hogy tudgyad mint kellyen
néked forgolódni az Isten házában,
mely az élő Isten Anyaszentegy-há-
za, az igazság oszlopa, és erős tama-
sza. A' Romajakhoz-is így ir.
cap. 10. Mert minden a' ki segít-
ségül hívja az Ur nevét, üdvözl. hogy
hívják azért segítségül a' kiből nem
hittek? avagy mint hisznek annak, a'
kit nem hallottak? hogy hallanak pedig
pradikáló nélkül? hogy pradikálnak
pedig ha nem küldetnek?*

LXX.

LXXXXI.

Ezen öt numerusban elő szám-
lált Isten igéit valóban jól meg-
kel- fontolnyi. Mert üdvössé-
günknek veleje abban áll. Azók-
ból azért láttjuk, Előben, hogy
a' maga Ecclesiáját az Uly-testa-
mentomban oly erős köziklán é-
pitette, hogy Világ végéig meg-
marad, le nem omlik, el-nem vész;
Másodszor, hogy Az mindenkor
látható; abban mindenkor lesz-
nek pásztorok, doctörök. Har-
madszor, hogy hamissat nem ta-
nithat, igazságnak oszlopa, és ve-
zérlője a' Szent Lélek. Negyed-
szer, hogy valamit előnkben ad,
az mind jó, üdvösséges, s' tarto-
zunk el-követnyi aszt, arra köte-
levén bennünket maga az Isten.
A' mint hogy ezeket mind lát-
tyuk

tyuk s' olvassuk az túlem elő hozot szent igékből.

XCII.

MAr, minden okos ember így gondolkodhatik. Ugy látom, hogy én követvén ennek az Ecclesiának rendit, hagyását, magyarázattját, melyet az Isten vezérel, semmi képpen el-nem veszt-hetem az üdvösségnek Uttyát. Elég bátorságban helyheztetem lelkemet, követvén eleitül fogva való sok millio Szent embereket, Szent Atyákat; kik aszt hitték a' mit Ez a' Christus U. Ecclesiája, s' az által megis nyerték üdvösségeket. Mert a' Christus megcsalhatatlan fogadásán állottak.

XCIII.

AZ o-testamentomban Isten a' Papokhoz igazította azokat, kik

kik között, valami versengések támadtak. és az Egyházi Pásztorok iteletin meg-kelle állanyioik. Deut. 17. Ugy rendelte Isten az Uly-testamentomban-is. Es ha Istennek jó volta oly szép rendet tett, az emberek egy más között való veszekedés le-csillapítására, a' mint meg-vagyon írva Math 8. mentül inkább tett oly foganatos rendelést a' Hitben támadot egyenlenségeknek le-izállítására? melyekből mind nagy botrányok, s' mind kározosatos dolgok következnek.

A' CATHOLICUS TANITO világossan mutatja, hogy csak a' Római Catholica Ecclesia Vezet az üdvösségre.

XCIV.

'ES így, az Ecclesia minden Hitbéli dolgoknak, veszekedések-

seknek, vizfsza vonyásoknak tökéletes Biroja. Minden üdvözüllyi akaró ember bátran követheti sententiáját.

XCV.

TUdománya nagy vagyon; nem ember fejében koholt találmány és bölcsesség. Mivel hogy az örök bölcsesség Christus Jesus ígérte hogy a' Sz Lélek meg-tanítja minden igazságra. Az igazságnak lelke meg-tanít titeket minden igazságra. Joan. 16. Adományai szép szóval senki meg-nem kerülheti, mert azt mongya Szent Pál, hogy ő az igazság oszlopa (az Ecclesia) és erős támasza 1. Tim. 3. kötelesek vagyunk az ő ítéletéhez magunkat alkalmaztatni. Mert arra nézve, ki attá üdvözítők a' sententiát: *ha pedig az A-*
nyas

nyaszentegyházat nem halgattya; légyen néked mint a' pogány és publicanus. Vagyon módgya benne, hogy a' vizfszalkodók ügyét meg halgathassa, a' mint eleitől fogva való experiētia bizonyítja, s' mayd meg-láttuk. Nemis szabad az ő végezését, és sententiáját senki-nek más forumra vinnyi. mert pogánynak mongya az ollyat üdvözítők.

XCVI.

EZekből, az igazságot szerető ember látta, hogy ez 'Eg alát nincsen bizonyosabb, bátorságosabb mód, minden Hitbéli versengéseknek le-szállítására, mint a' mi Papišta Romai Ecclesiánkban. Melyben, ha Hitról támadot kérdések vannak; vagy magáról az Ecclesiáról ered vizfsza vonyás.

vonyás. Az ollyat, a' Szent írásból avagy Traditio által vet Isten szavából, mint bizonyos Törvényből, Regulából, Normából szokta véghez vinnyi. Mert ugyan-is, a' Szent írás, az Istennek ki adot Törvénye; melyhez kel magat mindé keresztény embernek szabnyi. de annak a' Törvénynek igaz értelmét oly Birónak kel ki mondanyi, a' kinek az Isten adot authoritást, a' mint imide föllyeb csak most meg-irtá.

A' ROMAI CATHOLICA
Ecclesia Igaz Biro mindenkor, min-
den Hitbéli dolgoknak el-igazítására.

XC VII.

A Szt-is pedig a' Szent Írás mutatya-meg, mellyik légyen az igaz Biro, és Ecclesia; a' mint a' jó próba-kő szokta meg-ismertényi

tetnyi az finum aranyot. Midőn a' Világi dolgokban versengések támadnak, és az írot Articulusnak értelmén meg nem egygyezhetnek a' törvény tudók, és az akkori birák; az Ország Gyűlésére szokták vinnyi igazan való meg-magyarázásnak okáért; a' hol az Ország a' Királyal végső Sententiát mond, és azon minden embernek meg-kell állanyi. Es ha ez a' mód nem volna, soha vége nem szakakadna a' veszekedéseknek, untalan háborúsággal forrana az Ország.

XC VIII.

UGya' hit dolgában; ha valami kérdés, avagy ellenkezés esik, s meg nem egygyezhetnek magok között, noha mind a' két fél a' Szent Írással bizonyít, minde-
nik

nik így felelvén : én jól értem
a' Sz. Írást ; én-is jól értem , én
el nem állok a' Sz. Írás mellől , te
ahoz nem tartod magadat ; én
nem , hanem inkább te. Ennek
így soha vége nem volna ; ki-
hez kel hát mennyi , hogy iga-
zán ítélvén csendeséget szörö-
zöns' ne csalljon Lelki veszedel-
emben járó dologban ?

XCIX.

Imé kézen fogva vezet az Isten
nek tanítása, módván hogy a' Pa-
pokhoz és Biróhoz meny , és az
Urtörvénye szerént meg-tanít-
nak , és kövesd az ő ítéleteket.
Moysest ötödik könyvének 17.
dik részében. Bizonyára az Új-
testamentomban-is , a' hoz kel
mennyi , a' kiről Isten bizonyos-
sá tett Szent ígéreivel , hogy a'

Szent

Szent lélek vezérléséből , minden
igazságra viszen. Az pedig az
Ecclesia ; az igazság oszlopa , és erős
támasza. 1. Timo. 3.

C.

Nézd igaz szemmel , és csendes
lélekkel , ha nem ilyen mó-
dot követtek-e ell az eldödi Eccle-
siában ? világossan bizonyítja Sz.
Pál , hogy őszve gyűlvén az Ec-
clesiá meg-ítelte azokat , kik má-
gok tarczését futtatták balra tér-
tek. *Egybe gyűlvén ti , és az én lel-
kem , a' mi Urunk Jánosnak baltalmával ,
az ilyen embert a' Sátannak adnyi.*
1. Cor. 5. Es ugyan ott Sz. Pál
így szól : *nem azokat ítélitek ti , a'
kik ben vannak a' vesétek-ké a' gonosz-
közzeletek.* Imé az Ecclesia téfzen
ítéletet az egyenetlenségekben.

E.

CI.

CI.

Még nyilvánban terjeszti ki en-
nek valóságát, e' követke-
zendő Apostolok cselekedete. Az-
nyonnan meg-tért köröszmények
közöt nagy kérdés támadá ; ha a
pogányságot el-hagyot keresztyé-
nyeket környül kellé metélnyi.
Eszet magok a' keresztyének
nem igazították, hanem Jéru-
sálemben gyűltenek, és a' Szent-
Írást, közönséges egy értelemmel
meg-magyarázván, ki mondá
a' Sententiát, hogy az ollyak
nem kell környül metélnyi. A
Ecclesiának Feje Szent Péter ig-
szólla : most azért mit kísértitek a'
Istent, hogy a' tanítványok nyakán-
igát tegyetek, melyet sem az atyáink
sem mi el nem viselhettünk. Act. 15.

CI

CII.

Egy nyomban jártak az Apo-
stolok mindenkor. Mert az
ő Conciliumok vagy Gyülekeze-
tek arra oktatót minket, hogy
az Ecclesia Biró, annak ítéletin-
kel meg-állanunk. Szent Pált,
és Sz. Barnabást Antiochiában
küldék ki-hirdetnyi, a' mit az
Apostolok Gyülekezete végezet.
Mert teiczet a' Sz. Léleknek, és né-
künk, hogy semmi több terhet reátok
ne rakjunk, hanem ez szükségeseket,
hogy meg-tartoztatásotok magatokat
a' bálványoknak áldozattaktól, és a'
fogyotttól, és a' parázناسagtól, mel-
lyektől meg-őrizvén magatokat, jól
cselekedjétek. Act. 15.

CIII.

Hogy pedig aszt, az akkorbéli
Ecclesia végezte, bizonyos.
E 2 mert

mert ugyan Aetor. 21. meg-va-
gyon. Azok felől pedig a' kik hitte-
nek a' pogányok-közül, mi irunk, ilél-
vén hogy meg-tartoztassák magokat a'
bálványoknak áldozattaktól, és a' vér-
től, és a' foytottól, és a' paráznaság-
tól.

CIV.

AZ Apostolok után is, a' keresz-
tényi Anyaszentegyházunk-
ban, mindenkor ez a' szép Iste-
nes szokás volt. A' mint hogy
csak hamar 198. esztendőben il-
lyen verséngés támad: ha a' Hus-
vétnapot, az első holnapnak tí-
zennegyedik napján kellé meg-
üllenyi, avagy hogy Vasárnap
a' mint most követtyük-ell? So-
veszekedés-után, azokat a' Ti-
zen-negyedik naposokat kárhoz-
tatá az Ecclesia. Victor Pápa
alat

alat. Ugy írja Eusebius L. 5.
Hist. Eccles. c. 22.

CV.

NOvatianus Eretnek aszt tanitá,
hogy a' kik a' meg-keresztel-
kedés-után vétékben esnek, a'
bűnöktől meg nem oldoztathat-
nak. Mely Eretnekségért, Cor-
nelius Pápa-alat 225. esztendő-
ben, az Ecclesia kárhoztatá No-
vatiánust. Baronius írja azon
esztendő-béli acták közöt.

CVI.

SAbellius Eretnek aszt tanitá;
hogy az egy Isten nem három
személyében, hanem csak egy; lé-
vén három tisztí annak az egy
Isteni személynek: Teremtésnek.
Meg-váltásnak, Meg-szentelés-
nek. Ezen Eretnekséget kár-
hoz-

hoztatta az Ecclesia Sylvester Pápa alatt 319. eszt. Baronius bizonyítja.

CVII.

PAulus Samosatenus azt tanítá; hogy a' Christus csak csupa olyan ember, mint mi vagyunk. Azért kárhoztatá az Ecclesia Dionysius Pápa alatt 266. esztendőben. Euseb. L. 7. c. 27.

CVIII.

ARIUS azt tanítá, hogy az Atya Isten igéje Christus Urunk, nem öröktől fogva való, hanem időben teremttette semmiből az Isten; és külön természetű az Atya Istentől. Ezen Eretnekséget kárhoztatá az Ecclesia Sylvester Pápa alatt 325. esztendőben. Eszt meg-láthatnyi Alexander Püspök két leveleiből, egygyik Socrates köny-

könyvében L. 1. c. 3. a' másik, Theodoretusnál L. 1. c. 4.

CIX.

NEstorius azt tanítá; hogy a' Christusban a' mint hogy két természet vagyon, Isteni és Emberi: ugy két személy-is vagyon Christusban. Az Ecclesia kárhoztatá Caelestinus Pápa-alatt 454. esztendőben. Es az előtt Cyrillus-alatt 431. esztendőben, Baronius.

CX.

EUTichest, Dioscorust, Macharius Antiochenus Patriarchát, Cyrus Alexandrinust, Sergius Constantinopolitanust, Macedonianusokat, Marcionistákat, Pelagiust, Caelestiust. Sok több Eretnekeket, mind a' mi kerefztény

Anyaszentegy - házunk kárhoz-
tatot. Nagy bőven le-iriák azt,
Nevezetes Doctörök. Tomi Con-
ciliorum Generalium, Bosius de
Signis Ecclesiæ, Gaulterus, Bel-
larminus, Pázmány, Becanus,
Baronius, és többek. Ezek most
kezemnél voltak.

*MIND AZ APOSTOLOK,
s' mind az után-való, s' mostanyiak
idejében; az Ecclesia (mely a' Catholici-
soké) igazított el minden versengést. Ma-
gok-is meg-engedik a' Lutheranusok
és Calvinisták.*

CXI.

EZekből nyilván látnyi, hogy
mind az Apostolok idejében,
s' mind az után, és mostan-is,
csak az Egy keresztyén Anya-
szentegy-ház, mint igaz Bíró,
gyomlallja ki az Eretnekségeket,
és az

és az Hit dolgában támodot ver-
sengéseket csillapítja le.

CXII.

ESzt magok-is, a' Lutheranu-
sok, és Calvinisták meg val-
lyák, hogy Novatiánus, Sabelli-
us, Samosatenus, Arius, Nestori-
us, Eutyches, Dioscorus, Mono-
theliták, Macedonianusok, Do-
natisták, Pelagianusok, mint Eret-
nekek helyessen és érdemessen
átkoztattak, s' kárhoztattak. Aszt
pedig a' Catholica Romai Eccle-
sia vitte végben.

CXIII.

ERre nézve, a' régi Szent atyá-
kat, Pü pököket, az első négy
Conciliomokat vagy Synatokat,
Gyűléseket igen nagyra bocsúl-
lik a' Lutheranusok és Calvini-
sták.

sták. A' Lutheranusok könyveiben, Liber Concord: arti: 21. Logi-Alog. c. 2. §. 1. Ezek vannak. *Hac ferè summa est Doctrina apud nos, in qua cerni potest, nihil inesse quod discrepet à scripturis, vel ab Ecclesia Catholica vel ab Ecclesia Romana. Ecclesia apud nos de nullo articulo fidei dissentiunt ab Ecclesia Catholica.* Meg-vallya Luttor, Melanthon, és több Lutheranus Doktorok abban az Augusztai Confessioban, hogy ők el-nem szakadnak a' régi Romai Ecclesiától,

CXIV.

A. Tarczali, és Tordai Magyar-Országai Synatokban, egyenlő akaratból végeztetett Calvinista Vallásnak summáját ki nyomtaták Patakon 1655. estendőben. Annak a' Confessiának avagy köny.

könyvnek mingyárt az elein a' négy első Papista Gyülekezeteknek Vallás tételét föl-tették; és éigig magasztallyák; és a' Niceai Gyűlésünk Vallás-tételének végén, im ezeket irták-le.

CXV.

EZ az leg első közönséges Synatnak Hitiről-való vallása, mellyet gyűjtött volt amaz kegyes Constantinus Császár Nicea Városában, Christus születése után 324 estendőben, Arrius és annak felekezeti ellen, kik a' mi Urunk JESUS Christusnak Istenségét tagatták; és össze gyülekeztek-volt az 'Eg alatt levő minden nemzetek között Püspökök és tudosabb emberek, három száz tizen-nyolczan. kik az Hitiről való Vallást meg-egyezet értelemmel irták. Mellyel az régi hit Vallását,

nagy szükségűl kényszerítettvén, az
szent írásból megvilágosították.

Eszt több közönséges Synatok- is kö-
vettek, mint az Constantinapoli Gra-
tianus Császár alatt, Urunk 384. dik
esztendejében. Annak utánna az
Ephesumi 424. dikben, Oszmán a' Chal-
cedoni 454. dikben.

CXVI.

Calvinus János-is L. 4. c. 9. n. 1.

*Vetusta Concilia veneror ex animo;
suoq; in honore apud omnes esse cupio.
'Es n. 8. Priscas illas Synodos Nice-
nam, Constantinopolitanam, Ephesi-
nam primam, Chalcedonensem; & si-
miles; qua confutandis erroribus ha-
bita sunt, libenter amplectimur ut Sa-
cro-Sanctas, quantum attinet ad fidei
dogmata. Nihil enim continent, quod
puram & nativam Scripturarum in-
terpretationem.* Vallást téfzen Cal-
vinus,

vinus, hogy a' régi Synatokat
tiszteli, s' azt akarja hogy má-
fok-is minyájan meg-bőcsüllyek.
'Es hogy a' négy első Synatinkat
és azokhoz hasonlót, mellyek
az Eretnekségek meg-táfolására
rendeltettek, mint Sz. gyülekeze-
teket ő be-ve'szi mert azok c'k
tisztá magyarázattyat foglallyák
magokban a' Szent írásnak.

CXVII.

Ezekhez-való, a' mit másut ír
Calvinus János, L. 1. c. 11.
n. 13. *Quingentis circiter annis flore-
bat Religio, & sincerior doctrina vi-
gebat. Öt száz esztendőig vi-
rágzott a' Religionk vallásunk, és
a' tiszta tanítás erejében
völt.*

A CATHOLICUS TANITO

*Világossan mutattya az üdvösség
utját.*

CXVIII.

A' Ki Istennek tartja lelkét, és szorgalmatos lelke üdvösségének keresésében; szálljon szívébe, s' ezeket jól fontollya-meg. mert bizony nem tréfa a' lelki veszedelem. Nincsen bizonyosab, és bátorságosab ki gondolható Mód, út, Régula az üdvösséges Hitnek föl-találására, mint a' Pápista Catholicusoknál.

CXIX.

Mert nem Emberi találmányon járunk. Nem magunk tetczését követtyük. hanem az Isten szavának engedvén, oly Birót ösmérünk és halgatunk, a'
JESUS

JESUS igaz Ecclesiáját; mely az igazságnak oszlopa. melynek mindenkori győzhetetlen megmaradást ígért az Isten. mely meg nem csálhat; mert lehetetlen hogy az Isten igazat ne mongyon, s' ő szent fölsége parancsolta, hogy szavát fogadgyuk ezen szent Ecclesiájának. A' mint hogy ezek mind föl vannak téve oda föllyeb 86. numerustúl, 91dik numerusig, a' Szent írásból.

CXX.

Imé magok-is a' Lutheránusok, és Cálvinisták meg-vallyák, s' meg-engedik; hogy az első Catholica Pápista Gyülekezetink, Isteneffek jők voltak; és hogy ott száz első esztendőök folytában Christ⁹ születése és tanítása után, a' mi Catholica Ecclesiánkban, mindenek Isten szerént voltak.

CXXI.

HA azért az ő ítéletek szerént-is a' mi Ecclesiánk épségben volt annyi fok ideig; bizonyos, hogy most-is igaz és Istenes a' mi Ecclesiánk. Mert a' mely igazságnak Szent lelke hordozta, tanította, vezérelte annyi fok száz esztendőök forgásában: azon Sz. Lélek vagyon most-is a' mi Ecclesiánk, s' Világ végéig-is megmarad, mert lehetetlen hogy minket meg-csállyon a' mi Istennünk: a' ki azt fogatta hogy a' Pokol kapuja győzedelmet nem víszzen az ő szent Ecclesiáján.

CXXII.

A Világot föl járjuk-is; minden könyveket föl-forgassunk-is bár, sohut föl nem talállyuk; hanem csak a' mi Papiſta Ecclesiánkban,

ban, hogy eleitől fogva, mind Apostolok idejében, s' mind az után, a' mint eszt meg-látánk századik numerustól száz tizen-harmadik numerusig, a' mi Valásunkban volt s' vagyon Vezérlő Szent Lélek, minden Eretnek-ségek, és Vízfza-vonyások ki gyomlálására, és le-tfállapítására.

CXXIII.

NE tántorogjál hát, ne bolyongy akar ki légy. Ne alics többet magadnak, hogy sem az Ecclesiánkban lévő (kiket fogadása ízerént a' Sz. Lélek vezérel) fok bölcs, Istenes életű Embereknek. Ne böcsöld nagyobra Predikátoridnak csak magok fejében formált, öntöt, és koholt találmányokat és más magyarázot-tyokat, a' fölséges Isten mondá-sánál.

sánál. Mind magad, mind Predikátorid, s' mind a' te Ecclesiád meg-csalatkózhattok, láttuk is ezeket oda föllyeb 24. numerustól fogva. De a' Christus Ecclesiája, se az Isten meg nem csalattathatnak.

CXXIV.

Ítélet napján, így felelhetcz Istenednek. Főlséges Isten, igaz Biró! arra tanétottál méltatlan voltomra, hogy üdvösségem Üt-tyát kereffem; az az; az igaz Hitet, hogy azt föl talállyam, ilyen Regulát adál előmben, hogy az Te Szent Ecclesiádat halgassam, parancsolattyának engedgyek; és hogy abban bátorságos lehessék, azon Ecclesiádnak hatalmas, igaz bölcs Mestert, Vezért, Királyt rendelél, a' tellyes Szent-Három-

Háromságból az harmadik személyt. Azt is meg-mondád, hogy azon a' te Ecclesiádon semminémű erő, még a' pokol kapuja is erőt nem veszzen. Engettem kegyes tanításodnak. Parancsolatodat bé-telleyesítettem.

LEG RÖVIDEBB MOD A'
*Luth: és Calvinistákkal hasznossan
beszéllyei. Így az egész mostani Tanítá-
sának summája-is föl-tétetik.*

CXXV.

Meg-vallom, sokat törtem fejemet, minémű módot találhatnék leg-rövidebbet, s' leg-foganatosabbat arra, hogy az ellenkezőket az igaz Utra hozhathatnám. De ennél jobbat nem láthattam.

CXXVI.

Mert, ha csak közönségeffen téfzen föl az ember oly kérdést,

deft, melyben ellenkeznek velünk a' Lutheránusok, és Calvinisták, iszonyú rágos mezőn nyargalnak mingyárt, csak a' fok szó, Szent-Irás béli igéknek magok elméje szerént való fok magyarázások, fok felé ki-kapások haszoncalan kialsások.

CXXVII.

P Eldának okáért, ha kérdelek. Mért hiszitek hogy nincsen a' Christus teste valóságosan a' Vég-vacsorában? avagy, hogy csak kettő vagy három a' Sacramentom? Mennyi fok facsargásokkal, emberi okoskodásokkal, elme futtatással, a' Szent Irásnak idegen hamis értelmével felelgetnek. Mayd az egész Bibliát benyargallyák elméjekkel, s' nyelvekkel.

CX.

CXXVIII.

DE ha ily kicsiny korlatban szorittya az ember, a' mint elein ezen könyvecskének meg-vagygon; hamaráb meg-győzheti, s' az igazságot el-hitettetheti. Sőt, még a' gyengébb elméjűek, és kisded Catholicusok-is, értelmefen szólhatnak akár mőly tudós Lutheránussal, vagy Calvinistával, így; s' ez lesz en Rővid Summája eddig-való tanításomnak.

CXXIX.

P Alista. Böcsületes Uram. Ugy tanultam, hogy igaz Hit-nélkül senki sem üdvözülhet. A' Bibliában-is föl találhatnyi aszt, s' ezen könyvecskében-is meg-vagygon írva.

CX.

Lutheranus , vagy Calvinista.
En-is ugy hiszem. De hon-
nan tudod mellyik légyen az igaz
Hit ?

CXXXI.

Papista. A' kik hisznek az Isten-
ben, azok vannak igaz hitben.

CXXXII.

Luth. Calvin. En-is hiszek az
Istenben, vagyok tehát igaz
hitben.

CXXXIII.

Papista. Nem hiszen kegyelmed
az Istenben. mert az Isten sza-
vát nem hiszi.

CXXXIV.

Luth. Calvin : Ne mond azt Jó
fiam mert én hiszem az Isten
szavát.

CX-

Papista. Az Isten azt mongya :
mind Szent Pálnál , 1. Cor. 11.
mind más helyeken. *Vegyetek egyé-
tek, ez az én Testem, mely ti éret-
telek adatik.* kegyelmed pedig-
Lutheránus Uram, azt hiszi,
hogy kenyér-is vagyon ott ed-
gyút a' Christus Testével. A'
kereszt-fán mi-érettünk nem ada-
tot kenyér, hanem csak éppen
maga a' Christus Teste. kegyel-
med Calvinista Uram azt hiszi,
hogy a' kenyér csak jele a' Chri-
stus Testének, és nincs ott jelen
valóságos Teste. Bizonyos azért
hogy az Isten szavát kegyelmed
nem hiszi.

CXXXVI.

Luth : Calvin : Mert te kis deá-
kocska nem érted azt, A'Sz.
írás-

írásnak más helyeit-is meg-ke-
visgáljni. Nézd amot az igé-
ket, lásd itt-is a' Biblia szavait
ezeket egygyűvé kel békéltetni
s' így magyarázni. Ugy osztat
nem fogod te-is mondani, hogy
nem azt mongya az Isten, a' mi
én hiszek.

CXXXVII.

Papista. 'En kegyelmedet arra
a' széles határra nem bocsá-
tom. Nem-is szabad kegyelmed-
nek elmeiével oly meszsze futni.
Mert kegyelmed vallása szerént,
nem szükség a' Sz. írást magya-
rázni. Minden valami az üd-
vösségre nézendő, világossan, fé-
nyessen, egészszén meg-vagyon
írva a' Bibliában. a' mint oda föl
ez könyvecskében látni.

CX.

CXXXVIII.

Nem lévén azért világossan a'
Szent írásban az, a' mit ke-
gyelmed magyaráz; mert se én,
se nálomnál szemesebb azt ott
nem láttyuk, bizonyos hogy ke-
gyelmed mást hiszen, s' nem az
Isten szavát. Mert az Isten sza-
va ott vagyon: *Vegyétek egyétek, ez
az én testem, mely ti érettetek adatik.*
Azt pedig kegyelmed nem hiszi.

CXXXIX.

Azt-is meg-tanultam én, hogy
a' Sz. írás bővűje csak olyan
mint a' Test; de annak igaz értel-
me olyan mint az éleveníto lé-
lek. Azért-is mongya Sz. Pál,
hogy *a' bővű meg-öl, a' lélek pedig
meg-elevenit.* 2. Cor. 3. 'Es így,
bizonyos, hogy ha nem járunk
a' Sz. írásnak igaz magyarázat-
F tyán,

(110)

főtéttségben és veszedelemben vagyunk. Kegyelmednek pedig semmi módgya nincsen abban, hogy a' Sz. írást igazán magyarázhassa; nem-is követheti senki bátran a' kegyelmed értelmét.

CXXXX.

Luther: Calvin: Hát csak a' Pápistáknak vagyon módgyok a' Szent írás igazán magyarázatában?

CXXXXI.

Papista. Igen-is csak azoknak. Mert ha csak magányos emberek magyarázattyának hinnen valaki (Lelki nagy dolgokról vagy a' szó) veszedelemre vetné magát. Mert nem volna bizonyos benne, ha igazat mond

az

(111)

aza magyarázó ember, lásd 22dik numerustól, 39dik numerusig.

CXXXXII.

Luther: Calvin: Mert az Istennek belső sugalló lelke tanít minket; s' azért el-hihetnyi hogy mi igazán magyarázunk.

CXXXXIII.

Papista. Hol vagy on az megjelentve a' Szent írásban, hogy kegyelmedben, vagy másban volna a' Szent Lélek? kegyelmetek Vallása tartja; semmit sem kell hinnyi valami nincsen a' Sz. írásban. Erről elég vagy on ez könyvecskében.

CXXXXIV.

Tudnyi való az-is, hogy sokan mongyák magok felől, hogy

F 2

a' Sz.

a' Szent Lélek fugallásából magyarázzák a'Szent írást, azonban kegyelmetek-is olyan magyarázatokat kárhozatofaknak tart. Arius, hogy Christus Urunknak az Atyával való egyenlő Istenségét el-rontaná; im ezek a' Szent János szavait: *'En és az én Atyám egygyek vagyunk.* cap. 10. Amaz ugyan Szent János szavaihoz veté: *kérlek Atyám, hogy minnyájan egygyek legyenek, mint Te Atya én bennem, és én Te benned.* c. 17.

CXXXXV.

Igy cselekedtek a' több Eretnekek-is; kik mind azt mondoták, hogy jól magyarázzák a' Szent írást, és hogy őket belől a' Szent Lélek oktattya. Azonban kárhozatos dolgokat tani-

tot-

tottak; a' minthogy kegyelmed maga-is meg-vallya.

CXXXXVI.

Luther: Calvin: Ugy, de mi nem csak magunk tetczésén állunk-meg hanem a' mi Ecclesiáknak tudos Doctorival egygyezünk a' Szent írás magyarázattyában.

CXXXXVII.

Apista. Az-is igen bizonytalan. Mert az sincs a' Szent írásban meg-jelentve, hogy azok igaz értelmét mongyák a' Szent írásnak. Nem-keel pedig semmit hinnyi valami nincs a' Szent írásban, kegyelmetek ugy vallya.

⁂(o)⁂

CXXXXVIII.

Sőt kegyelmed Vallása az - is ,
 hogy az egész Ecclesia-is té-
 velygésbe eshetik , és meg-csa-
 latkozhatik. Nincs hát semmi
 mőgya kegyelmednek a' Szent
 Írás magyarázásában. Es így
 bizonyos , hogy kegyelmed nincs
 igaz Hitben. Mert nem hiszen
 az Isten szavának , és az Isten-
 ben.

CXXXXIX.

Luther. Calvin. Hát kik tud-
 gyák a' Szent Írás igaz értel-
 mért elő adnyi ? kinél kell azt
 keresni?

CL.

PApista. En bezzeg nem tudom
 magyarázni böcsületes Uram,
 se más

se más közönséges ember a' mi
 Ecclesiánkban-is. Mert azt nem
 mi-réánk bizta az Isten. Hanem
 a' mi közönséges köröszteny
 Anyaszentegyházunkban talál-
 lya azt föl , valaki üdvözülnyi
 akar.

CLI.

Mert , a' mi édes Istenünk azt
 monta. Hogy az ő Eccle-
 siáján a' pököi kapuja erőt nem
 veszten. Hogy Páfstorokat , Do-
 ktorokat rendelt , kik Világ vé-
 géig tanicsák s oktasák a' hive-
 ket. Hogy az igazságnak Lel-
 két attá az ő Ecclesiájának , a' ki
 mindenkor vezérellye a' hiveket
 minden igazságra , és untalan
 velünk maradgyon. Hogy azon
 Ecclesiája , az igazságnak oszlo-
 pa , és erős támáfsza. Hogy a'

ki nem halgattya, pogány, publikánus legyen. Hogy mindent meg-tarcsunk valamit mond,

CLII.

Luther. Calvin. Ugy de nem olyan a' Papisták Ecclesiája, a' minéműről te szóllasz.

CLIII.

Papista. Igen-is olyan, s' ugyan a' mi Ecclesiánk az. Mert csak mi vallyuk mind azokat, a' melyeket elő számláltam. Hisz-szük Istenünknek azon Igéit s' azért vagyunk bátorsággal lelkünk csendességével. Mert tudós, bölcs, igaz, hatalmas az a' mi Ecclesiánk. az Isten tudománya, bölcsessége, igazsága, hatalmatsága lévén vele, soha el nem fogy, soha senkit meg nem csál,

csál, mindenkor győzedelmes lesz, viszszavonyások s' Eretnekségek ellen.

CLIV.

Luth. Calvin. Ugy, de ha a' Ti Ecclesiátok-is el-tévelyedet valaha? ha hamis Sententiát talált mondanyi? abban sem volna egy bátorság.

CLV.

Papista. Lehetetlen volt az. Mert lehetetlen hogy az Isten hazudgyon. Az Isten fogatta, hogy igazságnak oszlopa. hogy a' Szent Lélek fogja mindenkor igazgatnyi. Es bátor ugyan sok disputációk, villongások legyenek a' tudós emberek-közöt, az szabad. de azzal, az Hitünk tizkelei ellen semmit sem tanítanak;
E s mert

mert úgy mingyárt mint az Eret-
neket ki átkozná a' mi Ecclesi-
ánk, mint régen Ariust, Mani-
chæust, s' mas Eretnekeket.

A' CATHOLICUS TANITO.
*bé-fejezi Oktatását ; és szép módot
mutat fogamatossan disputálni.*

CLVI.

Már én magam, így fejezem-bé
ezen Tanításomat. Nincsen
ollyan ki-gondolható, üdvösség-
re szükséges Vallás-béli articulus,
tziikkely ; melyről ha szó vagy
kérdés támad a' Papisták, Lu-
theránusok, Calvinisták-közöt ;
hoggy erre az tőlem föl tett fun-
damentomra ne szorittathatnék.
Azért leg-általab modnak tar-
tom minden Versengésnek vége
szakasztására.

CL-

CLVII.

A M bár próbálja-meg akar ki-
is. Es tegye föl a' Lutherá-
nus vagy Calvinista így : Te Pá-
pista mért hiszed, hogy az Isten
parancsolattyát az Isten kegyel-
mével bé-tellyesítheti az ember?
nem jó azt hiányi.

CLVIII.

FElellye a' Papista. Mert a' Szent
Írásban vagyon sok helyeken ;
ha az Isten országában akar sz-
mennyi, tarsd-meg a' parancso-
latokat.

CLIX.

Lutheranus, Calvinista. Ugy
de másut más vagyon írva ;
őszve vetvén azért és jól meg-
magyarázván a' Szent Írást, ugy
kel érteni, az mint én Vallom.

F 6

CL-

PÁpista. Halládé barátom. Rosz kárhozatos a' Te magyarázód; nincs módod benne, látád oda föllyeb. A' te Ecclesiadat nem a' Szent lélek vezérli. Tévelyeghet. Nem igazságnak oszlopa. Az ördög meg-győzheti. Eleitől fogva való Versengéseket, Hitbéli Viszszavonyásokat nem a' Te Ecclesiád igazított ell. Sőt Bibliátok sincsen a' mint már láttuk; 'Es a' mint hogy aszt túllunk vettétek, annak igaz értelmét-is mi túllunk szükség vettétek.

CLXI.

Ezen feleletb, mindenkor mint erős kő-sziklán úgy kel megállani a' Pápistának. Tovább nem kel bocsátani az Ellenkezőt,

zót, akar mennyi sok Igéit hozza-is elő a' Szent írásnak.

CLXII.

Luther: Calvin: Hol vagy a' Szent írásban, hogy Pénteken, Szombaton bötöllyetek, hogy hét Sacramentom vagy? és több afféle.

CLXIII.

Hol vagy a' Szent Írásban, így felel a' Pápista, hogy a' Te Bibliád igaz Biblia? hogy Vasárnapot s' nem Szombatot köllenyi? hogy véreft és főytotat ehettek? és több afféle. A' mint hogy azokat a' mi Ecclesiánktól vettétek. másolnan nem-is vehettétek; úgy amazokat-is

kat-is a' mi Anyaszentegy-házunktól tánúlyátok-meg.

CLXIV.

LUther: Calvin: Ugy de a' Ti Ecclesiátok nem jól magyarázza a' Szent irás helyeit; a' honnan ki hozza, hogy Pénteken, Szombaton bötöllyi kel, és hogy hét a' Sacramentom.

CLXV.

PApistá. Ha jó magyarázásnak tartod Szombat állése helyet a' Vasárnapot, és a' foytotnak s' véresnek meg-ételét; amazokat-is jónak tarcsátok. Azonban, hazuttold-meg az Istent; a' ki azt fogatta, hogy az ő Ecclesiája hamissat nem taníthat. ugy már a' Szent lelket-is, a' ki min-

minden igazságra vezérli mindenkor az Ecclesiát, meg-hazutolnád.

CLXVI.

HA még-is azt mondanák a' Lutheránusok, vagy Calvinisták mi ellenünk: A' Szent irásnak sok tzikkelyeit rofszúl magyarázzák a' Pápák, a' Pápista Doctorok-is. hát nem igaz az ő Ecclesiájok.

CLXVII.

PApista. Ha nem Hitbéli tzikkelyek, had disputállyanak. Ha azok, lehetetlen hogy rofszúl magyarázzák. Mert a' Sz. Lélek vezérli őket. Látható Ecclesiáját, mely Főből és Tagokból álló, ugy rendelte Isten, hogy

hogy mindenkor meg-marad-
gyon ugy, a' mint ő sz. fölsége
rendelte. 'Epségben, Igazság-
ban, Erőtségben, Láthatóság-
ban, Szentségben, Egy érte-
lemben.

CLXVIII.

SUMMA Summarum. Egy szó-
val. soha tovább ennél nem
mehettek. Nehéz-is az őszton
ellen ragódoznyi. Nem-is csu-
da; mert a' ki a' kő-sziklában
űtközik, meg-romlik. Eleitől
fogva minden ostromlási, az in-
cselkedő gonosz Sátánnak, a' ki
a' lelkeket kárhozatra vonnya,
a' sok szakadásokkal, és Eret-
nekségekkel, ebben a' meg-moz-
dúlhatatlanul győzhetetlen kő-
szalban, JESUS Christus Eccle-
siája-

siájában, rontotta igyekezetit,
szándékát, s' tehetségét.

CLXIX.

I De siessetek azért, édes Ha-
zamnak Lakosi minnyájan. It
isméríték-meg, tisztelitek, és
szolgályátok az igaz Istent. Ugy
mond Szent János által: *Qui no-
vit DEUM, audit nos.* 1. Joan. 4.
A' ki ismeri az Istent, halgat minket.
Qui non est ex DEO, non audit nos.
A' ki nincs az Istentől, nem halgat
minket. In hoc cognoscimus Spiritum
veritatis, & spiritum erroris. Erről
ismerjük-meg az igazságnak lelkét,
és a' tévelygésnek lelkét. Imé mi-
ként igazít Isten az ő Ecclesiá-
jára; a' hol az igaz Istennek isme-
reti után, az egy igaz üdvözítő
Hitet föl-talállyuk, a' régi Ma-
gya-

X 126 X

gyarok szép Hitbéli egygyesé-
gét, s' az után az örök üdvössé-
get, mellyet adgyon meg min-
nyájunknak az egygyesé-
gnek Istene. Amen.

V E G E.

